

๑๗๑.๖๖๔๔

๑๖๑.๖๖

๑.๑

ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตที่มีต่อความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคลองบางพรหม
เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์

ของ

จุฑาภรณ์ พุทธิไธยา

๒-3 เม.ย. 2550

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

มีนาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒ ๕๐๖๘๐๐

ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตที่มีต่อความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคลองบางพรหม
เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

จุฑาภรณ์ พุทธิไรวาท

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

มีนาคม 2550

จุฑาภรณ์ พุทธิไธยา. (2550). ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตที่มีต่อความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตที่มีต่อความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการใช้ เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต และแบบบันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบของวิลคอกซัน และการทดสอบของ แมน - วิทนี

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้น หลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้น หลังจากไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

THE EFFECT OF LIVE MODEL TECHNIQUE ON THAI DRAMATIC ART
LEARNING ABILITY OF PRATHOM SUKSA IV STUDENTS AT
KLONGBANGPROM SCHOOL IN TAWEEWATTANA
DISTRICT , BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
JUTAPORN PUTTAOWARD

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
March 2007

Jutaporn Puttaoward. (2007). The Effect of Live Model Technique on Thai Dramatic Art Learning Ability of Prathom Suksa IV Students at Klongbangprom School in Taweewattana District, Bangkok. Master 's Project M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Assist. Prof. Pannarat Ploylearmsang.

The purpose of this experimental research was to study the Effect of Live Model Technique on Thai Dramatic Art Learning Ability of Prathom Suksa IV students at Klongbangprom School in Taweewattana District , Bangkok in academic year 2006. The 12 subjects were simple randomly sampling from population and then they were randomly divided into 2 groups : the experimental group and the control group. Each group was consisted of 6 students. The experimental group was exposed to live model technique on Thai Dramatic art ; the control group was not exposed to live model technique on Thai Dramatic art. The research instrument was live model technique program and Thai Dramatic Art Learning Ability observational recorded. The data was analyzed by the Wilcoxon Matched Pairs Sign – Rank test and the Mann – Whitney U Test.

The results were as follows ;

1. Thai Dramatic Art learning ability of students were exposed to live model technique was significantly higher than before the experiment at .01 level.
2. Thai Dramatic Art learning ability of students were not exposed to live model technique was significantly higher than before the experiment at .01 level.
3. Thai Dramatic Art learning ability of students were exposed to live model technique was significantly higher than Thai dramatic art learning ability of the other students were not exposed to live model technique at .01 level.

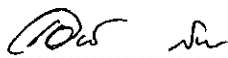
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตที่มีต่อความสามารถในการเรียนวิชา
นาฏศิลป์ไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
ของ จุฑาภรณ์ พุทธิโสภา ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

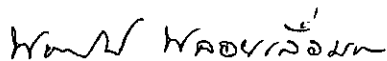
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ เวรณี กรีทอง)

คณะกรรมการสอบ

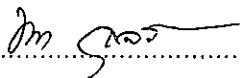
ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ เวรณี กรีทอง)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ ดร.พาสณา จุฬรัตน์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย ชูชาติ)

วันที่ 9 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้โดยได้รับความกรุณา และช่วยเหลือจากผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง และอาจารย์ดร.พาสนา จุฬรัตน์ กรรมการสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ ซึ่งให้ความรัก ความเมตตา ต่อศิษย์พร้อมทั้งกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ข้อเสนอแนะตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณและระลึกถึงในความกรุณาของท่านอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภะ ที่กรุณาให้คำแนะนำข้อคิดเห็นต่างๆ ในการตรวจปรับปรุงและแก้ไขเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ใหญ่ณายณะ สันติสวัสดิ์ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ณายอภิศักดิ์ สอทอง คณะครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณพงศ์ธร คงทอง พี่ๆ เพื่อนๆ ที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและเป็นที่กำลังใจอย่างดียิ่งตลอดมา

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ผู้ซึ่งเป็นกำลังใจ และคอยห่วงใย ให้ความช่วยเหลือตลอดเวลาจนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษาในครั้งนี้ ประโยชน์อันใดที่ได้จากปริญญานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ และครู อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้และอบรมสั่งสอนผู้วิจัยมาจนบัดนี้

จุฑาภรณ์ พุทธิธาวาท

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า.....	6
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคแม่แบบ.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ.....	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ.....	21
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์.....	28
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์.....	33
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	37
ประชากร.....	37
กลุ่มตัวอย่าง.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	38
ขั้นตอนในการสังเกต.....	40
ดัชนีความเชื่อมั่นในการสังเกต.....	40
การเตรียมการก่อนการทดลอง.....	40
แบบแผนการวิจัย.....	41
การดำเนินการทดลอง.....	41
แสดงการจัดกระทำข้อมูล.....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้.....	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	50
บทย่อ.....	50
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	50
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	50
ขอบเขตของการศึกษา.....	50
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	51
วิธีดำเนินการทดลอง.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	52
อภิปรายผล.....	52
ข้อเสนอแนะ.....	55
บรรณานุกรม.....	57
ภาคผนวก.....	63
ภาคผนวก ก.....	64
ภาคผนวก ข.....	116
ภาคผนวก ค.....	120
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	123

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียน กลุ่มทดลองก่อนและหลังจากที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต.....	44
2	แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียน กลุ่มควบคุมก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต.....	45
3	แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของ ความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	46
4	แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียน กลุ่มทดลองก่อนและหลังจากที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต.....	102
5	แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียน กลุ่มควบคุมก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต.....	103
6	แสดงผลการเปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	104
7	แสดงผลคะแนนความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ตั้งแต่ครั้งที่ 2 – 11 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์.....	106
8	แสดงผลคะแนนความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุม ที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ตั้งแต่ครั้งที่ 2 – 11 คิดเป็น เปอร์เซ็นต์.....	107

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	แผนภาพแสดงระยะต่างๆ ของการทดลอง.....	43
2	แผนภาพผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอผลต่างของความสามารถในการเรียนวิชา นาฏศิลป์ไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมโดยการเขียน กราฟเส้น.....	49

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

คนไทยนับตั้งแต่อดีต มีความผูกพันอย่างแน่นแฟ้นกับศิลปะและวัฒนธรรมที่หลากหลายรูปแบบ ซึ่งล้วนแล้วแต่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนไทยมาโดยตลอด ที่เห็นชัดเจนในด้านศรียางคศิลป์ อันมีนาฏศิลป์และดนตรี มีส่วนสอดแทรกอยู่ในชีวิตประจำวันของคนเรา การที่คนไทยในยุคปัจจุบันมีโอกาสดูพบเห็น ได้ยิน ได้ฟังเกี่ยวกับสิ่งดังกล่าว จากงานศิลปะแขนงต่างๆ อันถือได้ว่าเป็นอาหารด้านจิตใจและสติปัญญานั้น ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้ถ่ายทอดและสร้างสรรค์ไว้ให้ (รายงานการสัมมนา นาฏศิลป์และดนตรีไทย. 2522 : 1)

นาฏศิลป์ไทยจัดเป็นศิลปะและวัฒนธรรมของคนไทย ซึ่งได้รับการสืบเนื่อง ตกทอดเป็นมรดกมาแต่โบราณ จนกล่าวได้ว่าสิ่งเหล่านี้ฝังเข้าไปในสายเลือดของคนไทย จนไม่อาจแยกได้ (รัตนา มณีสิน. 2536 : 2) นาฏศิลป์ไทยนับเป็นวัฒนธรรมทางศิลปะ เป็นเครื่องแสดงความเจริญงอกงามทั้งทางจิตใจและวัตถุ เพราะงานศิลปะนั้นจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีความสุขสมบูรณ์ในทุกด้าน นาฏศิลป์ไทยจึงมีคุณค่าในแง่เป็นเครื่องแสดงความสมบูรณ์ของชาติไทยในอดีตอีกด้วย ด้วยเหตุนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้พัฒนาไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งได้กำหนดดนตรี – นาฏศิลป์ เป็นรายวิชาซึ่งอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (กรมวิชาการ. 2546 : 1) ซึ่งเป็นหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เด็กทุกคนต้องได้เรียนรู้ วิชานาฏศิลป์เป็นวิชาที่ทำให้เด็กได้แสดงออก มีความชื่นชมจากการเรียน ทำให้รู้จักจังหวะ สร้างบุคลิกภาพ ท่าทาง ทรวดทรง ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ความพร้อมเพรียง ความสวยงาม การประสานงาน ตลอดจนฝึกความอดทน ความขยันหมั่นเพียร ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก จินตนาการ และเกิดความรัก ชื่นชม รักรู้นาฏศิลป์อันเป็นมรดกไทย (กรมวิชาการ. 2546 : 104)

ในการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ไทยนั้นจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถของครูผู้สอนเป็นหลัก ผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยวิธีสอนที่หลากหลายอย่างเป็นกระบวนการ เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะสามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้จริง ดังนั้นผู้สอนจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีสอนแบบต่างๆ และสามารถใช้วิธีสอนเหล่านั้นได้อย่างถูกต้อง (อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2540 : 95)

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนวิชา นาฏศิลป์ไทย ในช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ได้สังเกตพบว่านักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 ส่วนใหญ่มีปัญหาทางด้านการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย เช่น จำทำท่าไม่ได้ ตามเพื่อนไม่ทัน ไม่ชอบเรียน เป็น

ต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 177 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 53 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 55 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 69 คน โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 2 ข้อ ดังนี้

คำถามข้อที่หนึ่ง ถามว่า " ในขณะที่นักเรียนเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย นักเรียนคิดว่าตนเองมีปัญหหรือไม่ ถ้ามีเป็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องใด " พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีปัญหามากที่สุดคือปัญหาความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 39.62 ได้แก่ เรียนไม่ทันเพื่อน จำทำรำไม่ได้ รำไม่ได้ ครูสอนเร็ว ไม่รู้เรื่องเวลาครูสอน และเข้าใจยาก รองลงมานักเรียนมีปัญหาด้านส่วนตัว จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 33.96 ได้แก่ มือไม่อ่อน ไม่ชอบ และตัวแข็ง และรองลงมานักเรียนมีปัญหาด้านการปรับตัว จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 26.42 ได้แก่ เพื่อนไม่ชอบ เพื่อนแกล้งบังตอครูสอน ไม่ชอบเพื่อนที่เรียนด้วยบางคน และเพื่อนไม่ให้ยุกลุ่ม

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีปัญหามากที่สุดคือปัญหาความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 36.36 ได้แก่ เรียนไม่ทันเพื่อน จำทำรำไม่ได้ รำไม่ได้ จำทำที่ครูสอนได้ไม่หมด และเรียนไม่เก่ง รองลงมานักเรียนมีปัญหาด้านส่วนตัว จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 30.91 ได้แก่ มือไม่อ่อน ตัวแข็ง ไม่ชอบรำ และรำนานๆ เมื่อย และรองลงมานักเรียนมีปัญหาด้านการปรับตัว จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 32.73 ได้แก่ เพื่อนล้อเลียน เพื่อนแกล้ง และเพื่อนไม่ชอบ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหามากที่สุดคือปัญหาความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 39.13 ได้แก่ รำไม่ได้ จำทำรำไม่ได้ ทำรำยาก ครูสอนเร็ว และเรียนไม่ทันเพื่อน รองลงมานักเรียนมีปัญหาด้านส่วนตัว จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 34.78 ได้แก่ ไม่ชอบ ตัวแข็ง มือแข็ง และชี้เกียจเรียน และรองลงมานักเรียนมีปัญหาด้านการปรับตัว จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 26.09 ได้แก่ เพื่อนไม่ชอบ เพื่อนล้อเลียน เพื่อนแกล้ง และเพื่อนนิสัยไม่ดี

คำถามข้อที่สอง ถามว่า " จากปัญหาในข้อที่หนึ่ง นักเรียนแก้ปัญหาด้วยวิธีใด " พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตอบว่า ปัญหาความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย แก้ปัญหาโดยพยายามฝึกให้มากขึ้น และมาเรียนสาย ปัญหาส่วนตัว แก้ปัญหาโดยพยายามดัดมือให้อ่อนมากขึ้น และปัญหาด้านการปรับตัว แก้ปัญหาโดยไม่คบกับใครอยู่คนเดียว

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตอบว่าปัญหาความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย แก้ปัญหาโดยมาเรียนสาย และบอกอาจารย์ว่าไม่ค่อยสบาย ปัญหาด้านส่วนตัว แก้ปัญหาโดยพยายามดัดมือ ดัดตัวให้อ่อนมากขึ้น และพยายามฝึกให้มากขึ้นจะได้รำได้นานๆ และปัญหาด้านการปรับตัว แก้ปัญหาโดยไม่คบกับเพื่อนที่นิสัยไม่ดี และบอกเพื่อนว่าไม่ชอบสิ่งที่เพื่อนล้อเลียน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตอบว่าปัญหาความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย แก้ปัญหาโดยพยายามให้มากขึ้น และบอกอาจารย์ว่าอาจารย์สอนเร็วตามไม่ทัน ปัญหาด้านส่วนตัว แก้ปัญหาโดยพยายามดัดมือให้อ่อนมากขึ้น และพยายามขยันฝึกให้มากขึ้น และปัญหาด้านการปรับตัว แก้ปัญหาโดยการไม่คบกับใคร และบอกเพื่อนว่าไม่ชอบสิ่งที่เพื่อนแกล้ง

จากผลการสำรวจปัญหาเบื้องต้นพบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร น่าจะมีปัญหาด้านการเรียนมากที่สุด ซึ่งเป็นปัญหาความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย และพบปัญหามากที่สุดในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพราะนักเรียนไม่สามารถจดจำท่ารำที่ครูสอนได้ ไม่สามารถปฏิบัติท่ารำด้วยตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุมณมาลย์ นิมนต์พัฒน (2537 : 204) กล่าวว่า ศิลปะแห่งละครพ็อนรำ ถือกันว่าเป็นนาฏศิลป์แบบฉบับอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นเครื่องหมายแห่งความมีวัฒนธรรมอย่างสูงของไทย ผู้ที่จะแสดงความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยได้ดี นอกจากจะต้องมีความเฉลียวฉลาดสามารถแล้ว จะต้องได้รับการฝึกสอนที่ถูกต้อง จนสามารถปฏิบัติได้เป็นอย่างดี เช่น จดจำท่ารำที่ครูสอนได้ และสามารถปฏิบัติท่ารำด้วยตนเองได้ เป็นต้น

การพัฒนาความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยนั้นอาจทำได้หลายวิธี เช่น การบรรยาย แบ่งกลุ่มทำกิจกรรม การใช้เทคนิคแม่แบบ และการชี้แนะ เป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตเป็นวิธีการที่จะช่วยในการพัฒนาความสามารถของนักเรียนได้ การที่นักเรียนได้เห็นการกระทำของครูผู้เป็นแม่แบบ จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ เพราะการใช้เทคนิคแม่แบบเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยในการพัฒนาความสามารถของนักเรียนได้ ซึ่งการที่นักเรียนได้เห็นการกระทำตลอดทั้งผลของการกระทำที่เกิดขึ้นกับแม่แบบ จะช่วยให้นักเรียนเลียนแบบและมั่นใจที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับแบนดูราและเมนโลฟ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 61 ; อ้างอิงมาจาก Bandura ;& Menlove. 1968 : 99-108) ที่กล่าวว่า การให้แม่แบบเป็นวิธีการสร้างหรือสอนพฤติกรรมใหม่ โดยผู้สังเกตเลียนแบบจากแม่แบบ และการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตนี้สามารถพัฒนาตัวแปรตามต่างๆ ได้ ดังเช่นการวิจัยของศวัสกร นันทะบัน. (2547 : 41) ที่ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการอ่านออกเสียงภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโพแดง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย

พบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย จึงสนใจศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตที่มีต่อความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนก่อนและหลังจากที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต และนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับครู อาจารย์ วิชานาฏศิลป์ไทย ที่จะนำเทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตไปใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งจะนำไปสู่ผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นและประสบความสำเร็จในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยน้อย จำนวน 21 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร และมีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยน้อย จำนวน 12 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 6 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีพัฒนาความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยโดยใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

๑ 1. การใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต หมายถึง วิธีที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของครู ซึ่งเป็นแม่แบบที่มีชีวิตและเลียนแบบท่ารำจากแม่แบบที่มีชีวิต ซึ่งเป็นท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัว โดยมีขั้นตอน 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติท่ารำนาฏศิลป์

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยสาธิตท่ารำให้นักเรียนดูพร้อมเปิดเพลงประกอบ

2.2 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม และปฏิบัติท่ารำ

2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทีละคน โดยให้นักเรียนเลียนแบบจากแม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ถ้านักเรียนปฏิบัติท่ารำยังไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง ทำซ้ำๆ จนนักเรียนเกิดความชำนาญ

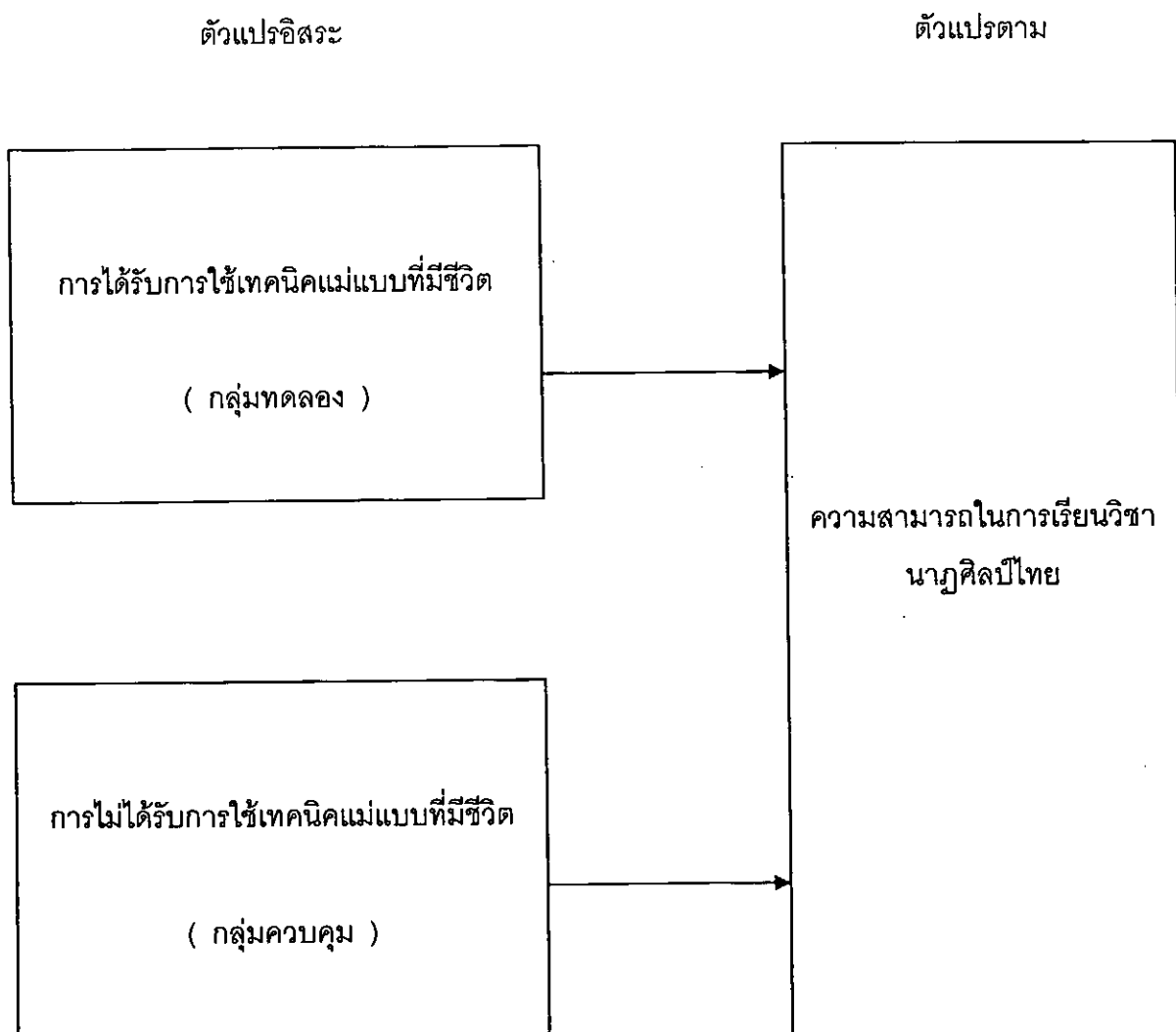
ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันอภิปรายการปฏิบัติท่ารำและสรุปถึงประโยชน์ของการนำท่ารำนาฏศิลป์ไทยมาประยุกต์ใช้ จากนั้นผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชานาฏศิลป์ไทย จากนั้นมอบหมายให้นักเรียนกลับไปปฏิบัติท่ารำด้วยตนเองที่บ้าน

๒ 2. ความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย หมายถึง การแสดงท่ารำนาฏศิลป์ไทยของนักเรียน ได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และมีลีลาความสวยงาม

3. กลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต จำนวน 6 คน

4. กลุ่มควบคุม หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต จำนวน 6 คน

กรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า

การใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต สามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยได้
ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสมมุติฐานดังนี้

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
2. นักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้นหลังจากที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคแม่แบบ

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ

1.1.1 ความหมายของเทคนิคแม่แบบ

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2528 : 79) กล่าวถึงเทคนิคแม่แบบว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลสังเกต ฟัง หรือ อ่านเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลหรือสัญลักษณ์แทนบุคคลแล้วประมวลเป็นข้อมูลในการแสดงพฤติกรรมของตนต่อไป

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 61) แม่แบบหรือตัวแบบ หมายถึง สิ่งที่เป็นแบบอย่างที่ดีเป็นบรรทัดฐาน เป็นแบบ หรือเป็นแนวทางในการเปรียบเทียบและเป็นแบบอย่างในการเลียนแบบ

แบนดูรา (Bandura. 1963 : 99-108) กล่าวว่าเทคนิคแม่แบบ หมายถึง กลวิธีในการสร้างหรือสอนพฤติกรรมใหม่ โดยผู้สังเกตหรือผู้ประสงค์จะเลียนแบบสังเกตพฤติกรรมจากตัวแบบที่ผู้สังเกตหรือผู้ประสงค์จะเลียนแบบสนใจ

แพตเตอร์สัน (Patterson 1974 : 38-139) กล่าวถึงเทคนิคแม่แบบว่า การเรียนรู้ส่วนใหญ่ของเด็กเกิดจากการทำตามผู้อื่น เด็กจะเรียนรู้จากแม่แบบ โดยแม่แบบจะทำหน้าที่เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนสังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมาย ซึ่งกระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกตเป็นวิธีการเรียนรู้แบบพื้นฐานที่เป็นประโยชน์กว้างขวาง และมีข้อดีตรงที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในทัศนที่ซับซ้อนหรือยากๆ ได้ดีและรวดเร็ว

จากความหมายของเทคนิคแม่แบบดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าเทคนิคแม่แบบ หมายถึงวิธีการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้โดยการสังเกต เลียนแบบ และแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ต่อพฤติกรรมของตัวแบบ

1.1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

ทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานการวิจัยครั้งนี้ คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของแบนดูรา (Bandura, 1977 : 10-29) ซึ่งอธิบายแนวคิดที่สำคัญในการเรียนรู้ทางสังคมไว้ดังนี้คือ

พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการปะทะสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนจะเลียนแบบตัวแบบ การเลียนแบบนี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยอาศัยการสังเกต พฤติกรรมของตัวแบบ รวมถึงการสังเกตการตอบสนองและปฏิกิริยาต่างๆ ของตัวแบบ สภาพแวดล้อมของตัวแบบ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตัวแบบ คำบอกเล่าเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของตัวแบบ ความน่าเชื่อถือของตัวแบบ ความมีชื่อเสียงของตัวแบบ ฯลฯ ผลจากการสังเกตจะทำให้ผู้สังเกตสามารถเลียนแบบพฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์ เป็นผลมาจากการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์พฤติกรรมกับผลที่เกิดขึ้น ความรู้ที่มนุษย์เรียนรู้จะกลายเป็นความเชื่อที่มีผลในการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ เมื่อมนุษย์เรียนรู้ว่าเหตุการณ์ใดเกิดตามเหตุการณ์ใดอย่างไร เมื่อประสบการณ์หนึ่ง มนุษย์ก็จะเกิดความคาดหวังเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่จะเกิดตามมาได้ ทำให้เกิดความดีใจ ความวิตกกังวล ความกลัวขึ้นล่วงหน้า ความคาดหวังนี้ทำให้มนุษย์ตัดสินใจทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งให้เกิดผลตามที่ตนปรารถนา

การเรียนรู้ความสัมพันธ์ดังกล่าวเกิดจากประสบการณ์ตรงและจากการสังเกตการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เช่น การประสบเหตุการณ์ต่างๆ ด้วยตนเอง หรือผลที่เกิดจากการกระทำต่างๆ ของตนเอง แต่วิธีการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์นี้มีข้อจำกัดตรงสิ่งที่จะเรียนรู้มีมากเกินไปกว่าเวลาและโอกาสของผู้เรียนแต่ละคนจะอำนวย และผลของการกระทำบางอย่างก็เป็นอันตรายถ้าจะต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง แบนดูรา (Bandura, 1977 : 22-29) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้แม่แบบเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนอันเกิดจากการที่บุคคลได้เห็นพฤติกรรมของผู้อื่นแล้วพฤติกรรมนั้นๆ จะชี้นำพฤติกรรมของเขาได้

1.1.3 กระบวนการเรียนรู้จากแม่แบบ

แบนดูรา (Bandura, 1977 : 22-27) ได้กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ว่าเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พฤติกรรมซึ่งเกิดขึ้นจากการเรียนรู้จากแม่แบบ โดยกระบวนการสังเกต (Observation Learning) ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมและผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้อื่น เช่น การได้ยินคำบอกเล่า การได้ยินข่าวสาร บันทึก ซึ่งเป็นการเรียนรู้ทางอ้อม

และจะเป็นข้อมูลที่บุคคลนำมาพิจารณาสำหรับการกระทำพฤติกรรมใหม่ในอนาคตผู้ที่ช่างสังเกตและช่างคิดก็จะมีโอกาสเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้มากกว่าและลึกซึ้งกว่าและผู้เรียนที่ได้รับตัวอย่างหรือแบบอย่างต่างกัน ก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันด้วย เมื่อบุคคลได้เห็นตัวแบบก็จะสามารถรับรู้สัญลักษณ์ ได้รับความหมายของการกระทำนั้นได้และแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม กระบวนการเรียนรู้แม่แบบนี้กล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้โดยสังเกต (Observation Learning) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

1. กระบวนการให้ความสนใจ (Attention Process) เป็นกระบวนการรับรู้ลักษณะสำคัญๆ ของแม่แบบไว้อย่างละเอียดที่สุดโดยการสังเกตและรวบรวมสิ่งที่รับรู้มาเป็นขั้นตอน บุคคลจะไม่สามารถเรียนรู้ได้เลย ถ้าขาดความสนใจและขาดการรับรู้ พฤติกรรมที่แม่แบบแสดงออก สิ่งที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการให้ความสนใจในการเรียนรู้ด้วยการสังเกตนี้คือ

1.1 ลักษณะของแม่แบบ แม่แบบมีความเด่นชัดจดจำได้ง่าย มีความดึงดูดใจสูง ไม่ซับซ้อนจะมีโอกาสทำให้ผู้สังเกตสนใจได้มาก นอกจากนี้ถ้าพฤติกรรม กิจกรรมและลักษณะของแม่แบบมีความสำคัญใกล้เคียงและเกี่ยวข้องกับผู้สังเกตรวมทั้งพฤติกรรมที่แม่แบบแสดงออกมีประโยชน์ต่อผู้สังเกต จะโน้มน้าวจิตใจผู้สังเกตให้สนใจได้มากขึ้น

1.2 ลักษณะของผู้สังเกต กระบวนการนี้จะขึ้นอยู่กับความสามารถในด้าน การสังเกต การรับรู้ การรวบรวมและตีความจากพฤติกรรมของแม่แบบ รวมทั้งความสนใจพฤติกรรมของแม่แบบ

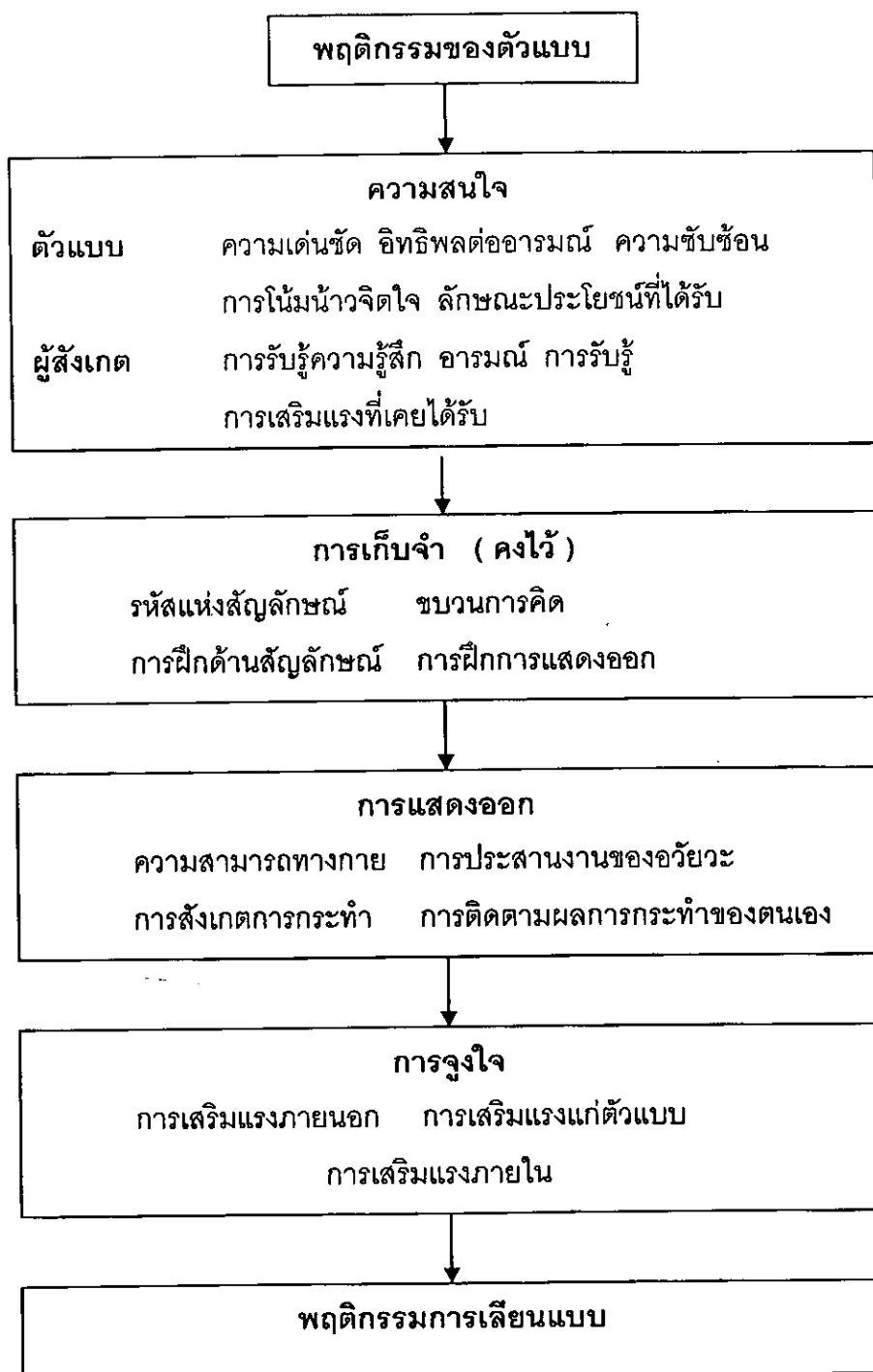
2. กระบวนการเก็บจำ (Retention Process) เป็นกระบวนการรวบรวมรูปแบบพฤติกรรมของแม่แบบที่ได้สังเกตทุกครั้ง การเก็บจำนี้จะทำในรูปของสัญลักษณ์ที่จะช่วยให้จำพฤติกรรมของแม่แบบได้ แม้ว่าจะเห็นตัวแบบในช่วงระยะเวลาสั้นๆ ก็ตาม การเก็บจำในรูปสัญลักษณ์กระทำได้ 2 ลักษณะ คือ มโนภาพ (Imaginal Coding) และสัญลักษณ์ทางภาษา (Verbal Coding) การเก็บจำในรูปมโนภาพจะง่ายเมื่อแม่แบบแสดงให้เห็นบ่อยๆ ส่วนการเก็บจำในรูปของภาษาพัฒนาหลังจากมีมโนภาพและจะช่วยให้การเรียนรู้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น เพราะสัญลักษณ์ในรูปของภาษาสามารถให้ข้อมูลที่มากพอและง่ายต่อการสะสมความรู้ที่ได้มา โดยทั่วไปแล้วกระบวนการจำนี้เกิดขึ้นจากการฝึกฝน ซึ่งจะช่วยให้ผู้สังเกตจำพฤติกรรมของแม่แบบได้ดียิ่งขึ้นและการฝึกคิดหรือทำตามแบบยังช่วยให้การเรียนรู้จากการสังเกตได้ผลดีขึ้น ดังนั้นการเลียนแบบจึงอาจเกิดขึ้นตามการกระทำของแม่แบบโดยตรงทันทีหรืออาจเกิดขึ้นหลังจากการสังเกตแม่แบบมาแล้วสักระยะหนึ่งซึ่งลักษณะเช่นนี้เป็นผลของกระบวนการคงไว้ในรูปแบบมโนภาพหรือสัญลักษณ์ทางภาษา

3. กระบวนการแสดงออก (Motor Reproduction Process) เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตเปลี่ยนสัญลักษณ์ซึ่งเป็นพฤติกรรมของแม่แบบที่เก็บไว้ในรูปของความจำมาเป็นกระบวนการกระทำหรือการแสดงออกที่เหมาะสมโดยการใช้ความคิด เพราะฉะนั้นกระบวนการแสดงออกจึงขึ้นอยู่กับ

ระดับความคิดของผู้สังเกตและความซับซ้อนของพฤติกรรม ในระยะแรกการดัดแปลงสัญลักษณ์ให้เป็นการกระทำที่เหมาะสมนั้นทำให้การกระทำตามแม่แบบในคราวต่อไปถูกต้องมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ผู้เรียนจะสังเกตพฤติกรรมของตนเองเทียบกับแม่แบบ และจะติดตามผลของการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ด้วย ถ้าได้ผลเป็นที่น่าพอใจการเรียนรู้ย่อมเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Process) เป็นกระบวนการที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างความรู้ที่ได้รับมากับการแสดงออกตามปกติ ในการรับรู้ของมนุษย์ การแสดงออกในชีวิตจริงบุคคลไม่สามารถกระทำตามแบบได้ทั้งหมด บุคคลจะเลือกที่จะกระทำเพื่อก่อให้เกิดผลดีตอบแทนมากกว่าการกระทำที่ก่อให้เกิดผลเสีย กระบวนการนี้มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้โดยการสังเกตเป็นอย่างมาก การเห็นตัวแบบมีพฤติกรรมเหมาะสมและได้รับผลตอบแทนที่ดีจากพฤติกรรมนั้น จะก่อให้เกิดการเลียนแบบ รวมทั้งพฤติกรรมที่ทำซ้ำแล้วซ้ำอีกและพยายามปรับปรุงข้อบกพร่องจนได้รับรางวัลเป็นการตอบแทน ก็ช่วยให้เกิดการเลียนแบบมากยิ่งขึ้น ผู้สังเกตจะเลียนแบบพฤติกรรมที่พึงพอใจนั้นไว้และนำมาดัดแปลงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น กระบวนการจูงใจโดยการให้รางวัลหรือการเสริมแรงทางบวกเพื่อกระตุ้นให้ผู้สังเกตแสดงพฤติกรรมเลียนแบบออกมาเป็นการเสริมให้พฤติกรรมนั้นเกิดมากยิ่งขึ้นจะเห็นได้ว่า ตัวแบบที่มีพฤติกรรมเหมาะสมจะได้รับผลตอบแทนที่ดีจากพฤติกรรมนั้นจะก่อให้เกิดการเลียนแบบได้เป็นอย่างดีจากคนส่วนใหญ่ ดังนั้นการเรียนรู้จากแม่แบบจะต้องจัดวางรูปแบบองค์ประกอบของการเรียนรู้จากแม่แบบอย่างเหมาะสมโดยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจต่อแม่แบบอย่างแท้จริงจนสามารถจดจำและสร้างสัญลักษณ์แทนพฤติกรรมของแม่แบบได้ ประกอบกับการจูงใจอย่างเหมาะสมและเพียงพอจะทำให้ผู้เรียนแสดงการตอบสนอง คือ การเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบได้ในที่สุด

จากองค์ประกอบของการเรียนรู้โดยการสังเกตทั้ง 4 ประการ เขียนเป็นภาพประกอบได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการสังเกตตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม
ของแบนดูรา Bandura . (1977 : 23)

สรุปการเรียนรู้องค์ประกอบทั้ง 4 ประการดังกล่าว เป็นองค์ประกอบที่จำเป็น ถ้าขาดกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งจะทำให้การเรียนรู้จากการเลียนแบบขาดความสมบูรณ์ เพราะการเรียนรู้จากตัวแบบจะต้องมีความใส่ใจในตัวแบบจนกระทั่งสามารถจดจำ และแปลงระบบสัญลักษณ์ไปสู่การกระทำในภายหลังได้โดยมีองค์ประกอบสุดท้าย คือ แรงจูงใจที่ให้ผู้สังเกตแสดงการกระทำตามตัวแบบนั้นออกมาในที่สุด

1.1.4 ประเภทของเทคนิคแม่แบบ

การเรียนรู้ของเด็กโดยใช้แม่แบบนั้น เด็กจะเรียนรู้จากแม่แบบซึ่งจะทำหน้าที่เป็นสิ่งเร้าและเป็นสื่อกลางให้ผู้เรียนสังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมาย

แบนดูรา (Bandura. 1977 : 40-51) แบ่งแม่แบบเป็น 2 ชนิด คือ แม่แบบที่มีชีวิต และแม่แบบที่เป็นสัญลักษณ์ โดยเสนอใน 2 รูปแบบ คือการเสนอแม่แบบที่มีชีวิต (Live Model) เป็นการให้ผู้สังเกตได้เห็นตัวแบบในสภาพการณ์จริง คือ ตัวแบบสามารถเพิ่มเติมหรือปรับปรุงพฤติกรรมเพื่อให้เห็นการแสดงพฤติกรรมชัดเจนหรือเหมาะสมกับสภาพการณ์มากขึ้น การเสนอตัวแบบในรูปสัญลักษณ์ (Symbolic Model) การเสนอตัวแบบลักษณะนี้ ได้แก่ ภาพยนตร์ เทป บันทึกเสียง หุ่นเชิด วีดิทัศน์ สไลด์ การ์ตูน หุ่นกระบอก ฯลฯ ซึ่งเตรียมเรื่องราวของตัวแบบไว้เรียบร้อยแล้ว ทำให้มีผลดีในการที่จะเน้นจุดสำคัญของการแสดงพฤติกรรมและยังสามารถควบคุมพฤติกรรมและผลกระทบต่อตัวแบบได้ ทั้งยังสามารถเก็บไว้ใช้ในการให้ตัวแบบครั้งต่อไปและยังสามารถให้ได้ทั้งบุคคลเดียวหรือกลุ่มบุคคลได้

1.1.5 กลวิธีในการใช้เทคนิคแม่แบบ

ในการนำทฤษฎีของแบนดูราไปใช้เพื่อให้ผู้สังเกตเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมต่างๆ เพิ่มขึ้น แบล็กแมนและซิลเบอร์แมน (Blackman;& Silberman. 1975 : 57) ได้เสนอแนะเกณฑ์ที่สำคัญเพื่อจะนำไปใช้ในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. กำหนดพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้สังเกตเรียนรู้
2. มีแม่แบบที่แสดงพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้สังเกตเรียนรู้อย่างเหมาะสม
3. ให้การเสริมแรงกับผู้สังเกตเมื่อแสดงพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้สังเกตเรียนรู้
4. ให้การเสริมแรงแก่ผู้สังเกตเมื่อแสดงพฤติกรรมที่ต้องการตามอย่างแม่แบบ

วัชร ทรัพย์มี (2525 : 121-213) สรุปหลักการเรียนรู้จากตัวแบบไว้ดังนี้

1. ให้ผู้สังเกตได้เรียนรู้พฤติกรรมใหม่จากการสังเกตพฤติกรรมของแม่แบบซึ่งจะช่วยให้ผู้สังเกตได้เรียนรู้ทักษะในการก่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่

2. ผู้สังเกตอาจจะพอรับรู้วิธีการที่จะนำมาสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนามาก่อนแล้ว แต่ยังไม่ได้ทำหรือคิดว่าทำไม่ได้ จากการสังเกตพฤติกรรมที่แม่แบบจะช่วยกระตุ้นให้ผู้สังเกตได้แสดงพฤติกรรมที่เรียนรู้มาแล้ว

3. แม่แบบจะต้องมีลักษณะน่าสนใจ เพื่อเป็นแรงหรือส่งเสริมให้ผู้สังเกตเลียนแบบ

4. หลังจากผู้สังเกตได้สังเกตพฤติกรรมของแม่แบบแล้ว จะจดจำไว้ในความทรงจำเพื่อนำไปแสดงในอนาคต

5. หลังจากผู้สังเกตได้สังเกตพฤติกรรมของแม่แบบแล้วควรให้โอกาสผู้สังเกตฝึกฝนพฤติกรรมนั้นแล้วผู้ควบคุมเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้สังเกต การฝึกฝนนั้นอาจจะทำในสถานการณ์สมมติก่อน

สมโภชน์ เขี่ยมสุภาสิต . (2528 : 408) กล่าวถึง หลักการที่ใช้แม่แบบในการเสริมสร้างพฤติกรรมให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ต้องกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการจะให้แม่แบบแสดงเพื่อให้บุคคลสังเกตและลอกเลียนแบบให้ชัดเจน

2. ความชัดเจนของพฤติกรรมนั้นจะต้องหมายถึง การสังเกตเห็นได้ วัดได้ โดยใช้คนตั้งแต่ 2 คน สามารถสังเกตได้ตรงกัน

3. จะต้องแน่ใจว่าพฤติกรรมที่เป็นแบบแสดงนั้นอยู่ภายในระดับความสามารถของผู้สังเกต มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดความคับข้องใจ ในการเรียนรู้

4. จะต้องแน่ใจว่าพฤติกรรมที่จะให้บุคคลเลียนแบบนั้นสามารถแยกออกเป็นพฤติกรรมย่อยๆ ได้และให้แม่แบบพูดตามไปที่ละพฤติกรรมพร้อมทั้งแสดงพฤติกรรมนั้นประกอบด้วย ซึ่งการทำเช่นนี้จะทำให้การลอกเลียนแบบเกิดขึ้นได้ง่าย

5. จะต้องแน่ใจว่าผู้สังเกตตั้งใจสังเกตพฤติกรรมของแม่แบบอย่างแท้จริง (มอง ฟัง) อาจใช้สัญลักษณ์ที่เป็นคำพูดแก่ผู้สังเกตก่อน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจ

6. จะต้องแน่ใจว่าพฤติกรรมที่แม่แบบแสดงออกมานั้นชัดเจนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ

7. เมื่อผู้สังเกต เลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบถูกต้องหรือใกล้เคียง ผู้สังเกตจะต้องได้รับการเสริมแรงทันที

8. การเสริมแรงที่ให้กับผู้สังเกต หรือผู้เลียนแบบนั้น จะต้องใช้ตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพ

9. ผู้ดำเนินโปรแกรมจะต้องไม่ควบคุมความสนใจของผู้สังเกตแม่แบบ ด้วยวิธีที่รุนแรง เช่น ตี หรือดุด่า เป็นต้น

10. ควรมีการรวบรวมข้อมูลที่แสดงถึงความก้าวหน้าของผู้สังเกตด้วย เพราะจะทำให้ผู้สังเกตรู้ว่าตนเองก้าวหน้าจริง

11. ในกรณีที่ผู้สังเกตไม่สามารถเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบได้ อาจใช้การชี้แนะช่วยด้วย เพราะจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น
12. ในการเสนอแม่แบบนั้น เมื่อแม่แบบแสดงพฤติกรรมควรมีการเสริมแรงแก่แม่แบบด้วย เพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้สังเกตอยากเลียนแบบมากขึ้น
13. ควรเลือกแบบที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับผู้สังเกตพร้อมทั้งให้มีความเด่น ตลอดจนสามารถแสดงพฤติกรรมที่จะให้ลอกเลียนแบบได้อย่างคล่องแคล่วด้วย

1.1.6 อิทธิพลของแม่แบบที่มีต่อผู้สังเกต

แบนดูรา (Bandura, 1977 : 41-45) ได้สรุปอิทธิพลของแม่แบบที่มีต่อผู้สังเกตดังนี้ คือ

1. การสร้างพฤติกรรมใหม่ เมื่อผู้สังเกตได้เห็นการกระทำที่ไม่เคยพบมาก่อนของแม่แบบผู้สังเกตจะรวบรวมรูปแบบของการกระทำใหม่นี้ในรูปแบบสัญลักษณ์และถ่ายทอดออกมาเป็นพฤติกรรมใหม่

2. การสร้างกฎเกณฑ์หรือหลักการใหม่จะเกิดขึ้นในสภาพที่ผู้สังเกตเห็นการกระทำของแม่แบบในลักษณะต่างๆ เช่น การตัดสินใจ รูปแบบทางภาษา เป็นต้น จากนั้นผู้สังเกตจะทดสอบการกระทำตามแบบลักษณะต่างๆ ภายใต้สภาพการณ์ต่างๆ ถ้าการตอบสนองส่งผลทางบวกผู้สังเกตจะรวบรวมรูปแบบลักษณะต่างๆของแม่แบบ แล้วนำมาสร้างเป็นกฎเกณฑ์หรือหลักการใหม่

3. การสอนความคิดและพฤติกรรมสร้างสรรค์ แม่แบบจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ เพราะมนุษย์เมื่อเห็นแม่แบบแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งก็อาจใช้ประสบการณ์ต่างๆ ที่มีอยู่ประกอบกับการกระทำของแม่แบบมาพัฒนาเป็นความคิดหรือพฤติกรรมใหม่ขึ้นมา แต่ยังมีข้อจำกัดสำหรับแม่แบบเชิงสร้างสรรค์ ถ้ามีประสิทธิภาพไม่เพียงพอหรือผู้สังเกตมีทักษะจำกัด พฤติกรรมสร้างสรรค์จะไม่มีอิทธิพลเพียงพอที่จะให้ผู้สังเกตกระทำการยับยั้งการกระทำและลดความหวั่นเกรงที่จะกระทำ การได้เห็นแม่แบบถูกลงโทษผู้สังเกตมีแนวโน้มที่จะไม่ทำตามแม่แบบนั้น แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าได้เห็นแม่แบบทำพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องและถูกห้ามปรามแล้วไม่มีผลใดๆ ตามมา ผู้สังเกตก็มีแนวโน้มที่จะทำตามแบบ

5. การส่งเสริมการกระทำ แม่แบบจะมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการกระทำทั้งที่เป็นทางบวกและทางลบ ถ้าผู้สังเกตได้เห็นแม่แบบแสดงพฤติกรรมหนึ่งและได้รับรางวัล ผู้สังเกตมีแนวโน้มที่จะทำตามมากขึ้น ในทำนองเดียวกันถ้าผู้สังเกตได้เห็นแม่แบบที่แสดงความก้าวร้าวและได้รับการยกย่องว่าเป็นสิ่งที่ดี ผู้สังเกตมีแนวโน้มที่จะทำตามมากขึ้นเช่นกัน ดังนั้นการเสนอแม่แบบในสังคมจำเป็นต้องมีความระมัดระวังอย่างยิ่ง เพราะอาจมีผลต่อการเพิ่มพฤติกรรมทางลบได้

6. ทางด้านอารมณ์ แม่แบบนอกจากจะส่งผลต่อการทำตามแม่แบบแล้ว ยังมีผลต่ออารมณ์ของผู้สังเกตให้รุนแรงเพิ่มขึ้นอีก และกระตุ้นให้เกิดอารมณ์คล้ายตามไปด้วย

7. การเอื้ออำนวยให้เกิดการกระทำตามแบบการกระทำใดที่คนให้คุณค่าและมีความชื่นชอบอยู่เสมอ การกระทำของแม่แบบนั้นก็จะทำให้ผู้สังเกตกระทำได้โดยเร็วและกระทำตามได้ง่าย นอกจากนี้เมื่อคนสามารถกระทำตามแม่แบบได้เร็ว จะทำให้เกิดการแผ่ขยายจากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่งได้โดยรวดเร็ว ดังจะเห็นได้ว่า การมีแม่แบบนอกจากจะทำให้ผู้สังเกตมีความเปลี่ยนแปลงภายในตนเองแล้ว ยังทำให้สังคมนั้นๆ มีการเปลี่ยนแปลงด้วย

ประเทือง ภูมิภักทราคม (2540 : 238-239) กล่าวว่า ในการเสนอตัวแบบมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้พฤติกรรมของผู้สังเกต 3 ประการดังนี้

1. สร้างพฤติกรรม (Acquisition Effect) คือผู้สังเกตจะเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ ซึ่งไม่เคยมีมาก่อนจากตัวแบบ เช่น การพูด พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะบางอย่าง เป็นต้น ดังนั้นการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบผู้สังเกตสามารถเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบได้แม้ว่าพฤติกรรมดังกล่าวผู้สังเกตไม่เคยกระทำมาก่อนเลยก็ตาม

2. ลดพฤติกรรม (Dishibitory Effect) คือ การที่ผู้สังเกตได้สังเกตพฤติกรรมของตัวแบบแล้วมีผลทำให้พฤติกรรมของผู้สังเกตลดลง โดยเฉพาะเมื่อสังเกตตัวแบบกระทำพฤติกรรมที่นำไปสู่ผลกระทบทางลบ เช่น นักเรียนที่เคยมาโรงเรียนสายเป็นครั้งคราวเห็นครูลงโทษนักเรียนที่มาสายหน้าเสาธงขณะเข้าแถวเคารพธงชาติจึงเลิกพฤติกรรมการมาโรงเรียนสาย เป็นต้น

3. เสริมพฤติกรรมที่มีอยู่ (Facilitation Effect) คือการสังเกตพฤติกรรมจากตัวแบบมีผลทำให้พฤติกรรมที่ผู้สังเกตเลียนแบบ เช่น คนที่เคยอาบน้ำวันละ 1 ครั้ง เมื่อเห็นตัวแบบอาบน้ำวันละ 2 ครั้ง ผู้สังเกตจึงอาบน้ำวันละ 2 ครั้งตาม

จากที่กล่าวมาพอจะสรุปอิทธิพลของแม่แบบที่มีต่อผู้สังเกตได้ว่า ผู้สังเกตจะสังเกตการกระทำของแม่แบบแล้วรวบรวมรูปแบบเป็นสัญลักษณ์ จากนั้นนำมาสร้างหลักการ กฎเกณฑ์หรือพฤติกรรมใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง นอกจากนี้แม่แบบยังสามารถสนับสนุนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ส่งเสริมการกระทำ ยับยั้งการกระทำส่งผลต่ออารมณ์ ทำให้ผู้สังเกตมีการเปลี่ยนแปลงภายในตนเอง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอีกด้วย

1.1.7 วิธีการให้ตัวแบบ

สมโภชน์ เขี่ยมสุภาชิต (2528 : 408) กล่าวถึงหลักการที่จะใช้ตัวแบบในการเสริมสร้างพฤติกรรมให้มีประสิทธิภาพดังนี้ คือ ต้องกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการจะให้ตัวแบบแสดงเพื่อให้นักสังเกตและเลียนแบบให้ชัดเจน ซึ่งความชัดเจนของพฤติกรรมนั้นต้องหมายถึง การสังเกตเห็นวัดได้โดยใช้คนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงนั้นอยู่ในระดับความสามารถที่จะกระทำได้อ่อนนั้นจะก่อให้เกิดความคับข้องใจ ในการเรียนรู้ผู้สังเกตจะต้องสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบอย่างตั้งใจ เมื่อผู้สังเกตเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบได้ถูกต้องหรือใกล้เคียงแล้ว ควร

เสริมแรงทันที ผู้ดำเนินโปรแกรมจะต้องไม่ควบคุมความสนใจของผู้สังเกตด้วยวิธีการรุนแรง เช่น ตี หรือดุว่า

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 61-69) กล่าวว่า วิธีการให้ตัวแบบโดยเสนอตัวแบบที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้ผู้สังเกตได้สังเกตพฤติกรรมตลอดทั้งกิจกรรมต่างๆ ของตัวแบบ ผลจากการสังเกตจะทำให้บุคคลนั้นเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบหรือเกิดพฤติกรรมใหม่ๆ ที่พึงประสงค์

วิธีการให้ตัวแบบอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องพิจารณาองค์ประกอบต่อไปนี้

1. การคัดเลือกตัวแบบ

1.1 ตัวแบบจะต้องมีชื่อเสียง มีความน่าสนใจและเป็นตัวแบบที่ได้รับการคัดเลือกแล้วว่า เป็นตัวอย่างที่ดีเหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมาย ซึ่งทำให้ผู้เลียนแบบมั่นใจที่จะเลียนแบบยิ่งขึ้น

1.2 ตัวแบบและผู้เลียนแบบควรจะมี ความคล้ายคลึงกันหรือคุณสมบัติร่วมกันซึ่งจะช่วยดึงดูดความสนใจของผู้สังเกต และจะช่วยให้ประสิทธิภาพของการเลียนแบบสูง เช่น อยู่ในวัยเดียวกัน เป็นเพื่อนกัน เป็นต้น

1.3 ลักษณะของกิจกรรมที่เลียนแบบควรจะเป็นกิจกรรมที่ประกอบด้วยพฤติกรรมที่ไม่สลับซับซ้อน จะทำให้การเลียนแบบเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและดึงดูดความสนใจของผู้สังเกตได้เป็นอย่างดี

2. การเสนอตัวแบบ มีวิธีการดังต่อไปนี้

2.1 เสนอตัวแบบควบคู่กับการเสริมแรง โดยจะต้องให้แรงเสริมแก่ตัวแบบและผู้สังเกต เมื่อสามารถแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้เช่นเดียวกับตัวแบบ หรือเกิดพฤติกรรมใหม่ๆ อย่างเหมาะสม

2.2 เสนอตัวแบบควบคู่กับสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง โดยสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง จะทำหน้าที่สัญญาณบอกให้ผู้สังเกตรู้ว่า ถ้าแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้วจะได้รับการเสริมแรง สิ่งเร้าประเภทนี้ควรเสนอควบคู่กับการเสริมแรง จะทำให้การเลียนแบบเกิดขึ้นได้อย่างคงทนถาวร และมีประสิทธิภาพ

2.3 การเสนอตัวแบบควบคู่กับสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง การเสริมแรงทางบวกและการให้ข้อมูลย้อนกลับ

ประเทือง ภูมิภักทราคม (2540 : 242-243) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการให้ตัวแบบดังนี้

1. กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการให้ผู้สังเกตเรียนรู้ ขั้นนี้นักปรับพฤติกรรมจะต้องกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายให้ชัดเจนว่า พฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้สังเกตหรือผู้รับการปรับพฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมอะไรบ้าง

2. เลือกตัวแบบที่เหมาะสมในขั้นนี้นักปรับพฤติกรรมจะต้องพิจารณาเลือกตัวแบบที่เหมาะสมจะให้ตัวแบบที่มีชีวิตหรือจะให้ตัวแบบสัญลักษณ์ก็ตาม ต้องพิจารณาความเหมาะสมว่าตัวแบบดังกล่าวเหมาะกับบุคคลสถานที่ และความสมจริงในสังคม

3. การฝึกตัวแบบให้แสดงพฤติกรรมเป้าหมายอย่างเป็นขั้นตอน ในขณะนี้ถ้าการใช้ตัวแบบเป็นตัวแบบที่มีชีวิต นักปรับพฤติกรรมจะต้องฝึกตัวแบบให้แสดงพฤติกรรมเป้าหมายอย่างมีขั้นตอนและชัดเจน ทั้งนี้เพราะจะช่วยให้ผู้สังเกตสามารถสังเกตได้อย่างชัดเจนและเลียนแบบพฤติกรรมนั้นง่ายและถูกต้อง

4. เสนอตัวแบบ ในขั้นนี้นักปรับพฤติกรรมให้ตัวแบบแสดงพฤติกรรมเป้าหมายตามขั้นตอนที่ได้รับการฝึกตาม ข้อ 3 หากโปรแกรมการปรับพฤติกรรมนั้นใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ เช่น ภาพยนตร์ นักปรับพฤติกรรมก็เสนอตัวแบบตามลำดับเพื่อให้ผู้สังเกตพฤติกรรมเป้าหมายสามารถนำไปปฏิบัติตามโอกาสต่อไป

5. การให้การเสริมแรงแก่ตัวแบบทันทีที่ตัวแบบแสดงพฤติกรรมเป้าหมาย ในขั้นนี้หมายความว่า ในกระบวนการปรับพฤติกรรมโดยใช้เทคนิคแม่แบบ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ตัวแบบที่มีชีวิตหรือการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ก็ตามในกระบวนการเมื่อตัวแบบแสดงพฤติกรรมเป้าหมายแล้วตัวแบบจะได้รับการเสริมแรง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สังเกตรับรู้ว่ามีผลของการแสดงพฤติกรรมเป้าหมาย คือ การได้รับแรงเสริม

6. การให้การเสริมแรงแก่ผู้สังเกตเมื่อกระทำพฤติกรรมเป้าหมายตามตัวแบบ

7. ให้ข้อมูลย้อนกลับหรือชี้แนะข้อมูลบางอย่างแก่ผู้สังเกตในกรณีที่ยังไม่สามารถเลียนแบบพฤติกรรมเป้าหมายได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

สรุปได้ว่าการให้ตัวแบบนั้นจะต้องกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการให้ผู้สังเกตเรียนรู้และพิจารณาเลือกตัวแบบที่เหมาะสมเพื่อเสนอตัวแบบ และควรให้การเสริมแรงแก่ตัวแบบทันทีเพื่อให้ผู้สังเกตรับรู้ผลของการแสดงพฤติกรรมเป้าหมาย

1.1.8 กลวิธีในการเรียนรู้จากตัวแบบ

ในการนำทฤษฎีแม่แบบของแบนดูราไปใช้เพื่อให้ผู้สังเกตเลียนแบบพฤติกรรมต่างๆ เพิ่มขึ้นนั้น แบล็กแมน และซิลเบอร์แมน (Blackman; & Silberman . 1975 : 57) ได้สรุปเพื่อนำไปใช้ดังนี้

1. กำหนดพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้สังเกตเรียนรู้
 2. มีแบบซึ่งแสดงพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้สังเกตเรียนรู้ที่เหมาะสม
 3. ให้แรงเสริมกับแม่แบบ เมื่อแม่แบบสามารถแสดงพฤติกรรมที่ต้องการจะให้ผู้สังเกตเรียนรู้
- วัชรีย์ พรพรมย์ (2525 : 212-213) สรุปหลักการเรียนรู้จากตัวแบบไว้ดังนี้

1. ให้ผู้สังเกตได้เรียนรู้พฤติกรรมใหม่จากการสังเกตพฤติกรรมของแม่แบบซึ่งจะช่วยให้ผู้สังเกตได้เรียนรู้ทักษะในการก่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่

2. ผู้สังเกตอาจรับรู้วิธีการที่จะนำมาสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนามาก่อนแล้ว แต่ยังไม่ได้ทำหรือคาดว่าจะทำไม่ได้ จากการสังเกตพฤติกรรมที่แม่แบบแสดงจะช่วยกระตุ้นให้ผู้สังเกตได้แสดงพฤติกรรมที่เรียนรู้มาแล้วนั้น

3. แม่แบบจะต้องมีลักษณะน่าสนใจ เพื่อเป็นแรงจูงใจหรือเสริมให้ผู้สังเกต เลียนแบบ

4. หลังจากผู้สังเกตได้สังเกตพฤติกรรมของแม่แบบแล้ว ผู้สังเกตจะจดจำพฤติกรรมแม่แบบไว้ในความทรงจำ

5. หลังจากผู้สังเกตได้สังเกตพฤติกรรมของแม่แบบแล้ว ให้โอกาสผู้สังเกตฝึกฝนพฤติกรรมนั้น และผู้ควบคุมจะเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้สังเกต มีผู้นำกลวิธีการเรียนรู้จากตัวแบบไปใช้ในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ด้านต่างๆ โดยให้สังเกตตัวแบบที่แสดงลักษณะที่พึงประสงค์และตัวแบบได้รับแรงเสริมจากการแสดงพฤติกรรมนั้น ซึ่งสามารถทำได้หลายรูปแบบด้วยกัน

สวนา พรพัฒน์กุล (2525 : 2-7) กล่าวว่า บุคคลที่เด็กจะเลียนแบบนั้น จะเริ่มต้นจากบุคคลที่เด็กใกล้ชิดที่สุดแล้วค่อยๆ ห่างออกไปจากตัวเด็กตามพัฒนาการทางสังคมของเขา ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1. เลียนแบบจากพ่อแม่และครู ในช่วงที่เด็กเริ่มเลียนแบบได้นั้น เด็กเลียนแบบบุคคลที่ใกล้ชิดที่สุด คือ พ่อ แม่ ซึ่งมีความหมายถึงผู้ปกครองและผู้เลี้ยงดูเด็กแทนพ่อแม่ด้วย เมื่อเด็กเติบโตขึ้นและไปโรงเรียนใช้เวลาครึ่งหนึ่งของชีวิตในแต่ละวันอยู่กับครู ดังนั้น ความสำคัญของครูในการเป็นตัวอย่างจึงพอๆ กับพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครูจึงควรเป็นแบบอย่างที่ดีแต่ต้องไม่แสวงแสดงบทบาทของตัวแบบให้แก่เด็ก

2. เลียนแบบจากตัวแบบที่เด็กชอบ จะต้องเป็นแบบที่ก่อให้เกิดความพอใจแก่เด็ก อาจเป็นเพื่อนและบุคคลอื่นๆ ที่แวดล้อมเขาอยู่

3. เลียนแบบจากตัวแบบที่ตรงกับความสนใจ การเลียนแบบจะเกิดขึ้นเมื่อตัวแบบนั้นตรงความสนใจ เด็กหญิงจะเลียนแบบแตกต่างไปจากเด็กชาย เนื่องจากความสนใจแตกต่างกัน แม้ว่าเด็กผู้หญิงหรือเด็กผู้ชายด้วยตนเอง ความสนใจก็แตกต่างกันออกไปอีก เช่น เด็กผู้หญิงบางคนสนใจเลียนแบบการทำงานในบ้านของ พ่อ แม่ แต่บางคนอาจสนใจศิลปะการแสดงต่างๆ ที่ตนได้พบใน

รายการโทรทัศน์ และพยายามเลียนแบบก็ได้เลียนแบบจากผู้กล้าหาญ ไม่ว่าจะเป็นเด็กผู้หญิงหรือเด็กผู้ชายย่อมจะมีผู้กล้าหาญที่ตนเองยกย่องและพอใจจะเลียนแบบตามผู้กล้าหาญของตน ตัวแบบอาจมาจากเรื่องจริงหรือไม่จริงก็ได้ ซึ่งตัวแบบของเด็กมักได้แก่บุคคลที่อายุมากกว่า

5. เลียนแบบจากตัวละคร ซึ่งเป็นตัวละครในนิยาย ในภาพยนตร์ ในโทรทัศน์ เป็นต้น

1.1.9 ผลที่เกิดกับผู้สังเกตจากการเห็นผลตอบแทนที่ตัวแบบได้รับ

แบนดูรา (Bandura. 1977 : 117-121) ได้สรุปเกี่ยวกับการเสริมแรงแม่แบบไว้ว่า ในชีวิตประจำวัน คนมีโอกาสที่จะสังเกตเห็นการกระทำและผลที่เกิดจากการกระทำของบุคคลอื่น ซึ่งมีทั้งผลกรรมที่เป็นรางวัล การลงโทษและการไม่สนใจไยดี คนจึงได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้วิธีการที่นำมาซึ่งความสำเร็จและวิธีการที่จะก่อให้เกิดความผิดพลาดจากบุคคลอื่น เช่นเดียวกับการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การได้เห็นผลจากการกระทำของบุคคลอื่นสามารถทำให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้เช่นเดียวกันกับการที่บุคคลนั้นได้ลงมือกระทำพฤติกรรมนั้นด้วยตนเอง การได้เห็นความสำเร็จจากการกระทำของบุคคลอื่นทำให้แนวโน้มในการกระทำพฤติกรรมนั้นสูงขึ้นส่วนการได้เห็นความล้มเหลว จากการกระทำของผู้อื่นทำให้แนวโน้มการกระทำพฤติกรรมนั้นลดต่ำลง

บุคคลอาจได้เห็นตัวอย่างมาก่อนว่า พฤติกรรมของตัวแบบถูกลงโทษทางวาจาหรือทางร่างกายจากบุคคลอื่นและตัวแบบที่แสดงกรกระทำที่เป็นการลงโทษตัวเองจากการที่มีพฤติกรรมที่บกพร่อง ซึ่งการได้เห็นตัวแบบกระทำเช่นนั้นมีผลกระทบต่อบุคคลในการยับยั้งการกระทำ ในทำนองเดียวกันกับตัวแบบ การได้เห็นตัวแบบวิจารณ์การกระทำบางอย่างของตนว่าไม่สมควรที่จะให้รางวัลตัวเอง จะมีผลในทางลดแนวโน้มที่จะให้รางวัลตัวเองของบุคคลเมื่อกระทำในลักษณะเดียวกัน

(Bandura. 1977 ; citing Bandura. 1971)

1.1.10 ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีการให้ตัวแบบ

การใช้วิธีการใดก็ตามย่อมมีทั้งผลดีและผลเสีย ดังนั้นจึงควรทราบข้อดีและข้อจำกัดของการใช้เทคนิคแม่แบบก่อนที่จะนำไปใช้เพื่อป้องกันความผิดพลาด (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 69)

1. ข้อดีของวิธีการให้ตัวแบบ

1.1 ถ้ามีการให้การเสริมแรงแก่ผู้สังเกตภายหลังที่ผู้สังเกตสามารถเลียนแบบหรือแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ใช้ได้เช่นเดียวกับตัวแบบ หรือผู้สังเกตสามารถแสดงพฤติกรรมใหม่ๆ ที่เหมาะสมจะทำความดีของการเกิดพฤติกรรมค่อยๆ สูงขึ้นและจะคงทนถาวรยิ่งขึ้น

1.2 การให้ตัวแบบช่วยให้ผู้สังเกต หรือผู้เลียนแบบเกิดพฤติกรรมใหม่ที่ไม่เคยเกิดมาก่อน

1.3 การให้ตัวแบบช่วยเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือระงับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบ

1.4 การให้ตัวแบบช่วยเอื้ออำนวยให้พฤติกรรมของผู้สังเกตที่เคยเรียนรู้มาก่อนแล้วมีแนวโน้มที่จะแสดงออกมา

2. ข้อจำกัดของวิธีการให้ตัวแบบ

2.1 การใช้การให้ตัวแบบแต่เพียงอย่างเดียวทำให้เกิดพฤติกรรมใหม่มีความล่าช้า ด้วยเหตุนี้ควรให้ตัวแบบควบคู่กับการเสริมแรงทางบวก การให้ข้อมูลย้อนกลับและสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง เพื่อให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ที่ต้องการสร้างหรือสอนนั้นเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

2.2 คัดเลือกตัวแบบตลอดทั้งกิจกรรมที่จะให้เลียนแบบ ผู้คัดเลือกจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องดังกล่าวนี้ มิฉะนั้นจะทำให้เสียเวลาในการทดลอง

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแม่แบบพอสรุปได้ว่า การใช้แม่แบบเป็นวิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ แต่การที่จะนำวิธีการเรียนรู้จากแม่แบบไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพนั้น จะต้องกำหนดพฤติกรรมของแม่แบบให้ชัดเจน สังเกตได้ง่าย ไม่ซับซ้อน แม่แบบต้องมีลักษณะที่น่าสนใจ เหมาะสม นอกจากนี้การให้แรงเสริมมีอิทธิพลต่อผู้เลียนแบบอีกด้วย เพราะการได้แรงเสริมจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้สังเกตเกิดการเลียนแบบได้มากขึ้นด้วย

1.2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แบนดูรา กรูเซท และแมนเลฟ (Bandura , Gruset ;& Menlove. 1966) ได้ศึกษาผลของชบวนการสร้างสัญลักษณ์ที่มีต่อการเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบที่ให้กับเด็กในระดับอายุ 6-8 ปี จำนวน 72 คน ในจำนวนนี้เป็นเด็กชาย 36 คน และเด็กหญิง 36 คน โดยให้กลุ่มตัวอย่างดูตัวแบบจากภาพยนตร์ ซึ่งฉายให้เห็นถึงวิธีการเล่นของเล่นต่างๆ ของตัวแบบด้วยวิธีที่แปลกและใหม่กว่าที่เด็กเคยเล่นกัน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรกจะได้รับการแนะนำให้เรียกชื่อการกระทำทุกอย่างของตัวแบบ กลุ่มที่ 2 จะต้องนับตัวเลข 1, 2, 3, 4, 5 ไปพร้อมๆ กันในขณะที่รับตัวแบบ กลุ่มที่ 3 ให้ตัวแบบเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แล้วให้ผู้สังเกตแสดงวิธีเล่นตามที่ได้ดูมา ผู้ถูกทดลองแต่ละกลุ่มจะได้รับรางวัลเมื่อแสดงได้เหมือนตัวแบบ แต่อีกครั้งหนึ่งจะไม่ได้รางวัลเลย

ผลการศึกษาพบว่า เด็กกลุ่มที่ 1 มีกเรียกชื่อการกระทำของตัวแบบจะสามารถเลียนแบบพฤติกรรมตัวแบบได้ดีกว่ากลุ่มที่ 2 ที่ต้องนับตัวเลข และกลุ่มที่ 3 ที่ให้ดูตัวแบบอย่างเดียว ทั้งนี้ผลของทั้ง 3 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 2.18$, $P = .025$) สำหรับเด็กชายจะสามารถเลียนแบบได้ดีกว่าเด็กหญิง แต่พบว่าการให้รางวัลและการไม่ให้รางวัลไม่แสดงผลแตกต่างกันอย่างไร

ภ. ๖๖๖๖ ๖.๖

โอ คอร์เนอร์ (O Corner. 1969 : 15-22) ศึกษาการปรับพฤติกรรมการแยกตนเองของเด็กนักเรียนวัยก่อนเข้าเรียนที่มีพฤติกรรมแยกตนเอง โดยแบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองให้ดูภาพยนตร์ที่มีแม่แบบแสดงพฤติกรรมปะทะสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนและได้รับการเสริมแรงทางบวกจากการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ส่วนกลุ่มควบคุมดูภาพยนตร์อื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง

ผลการทดลองพบว่า เด็กในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมปะทะสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนมากขึ้นจนอยู่ในระดับปกติ ส่วนเด็กในกลุ่มควบคุมไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมปะทะสัมพันธ์

เจฟฟ์ และคาร์ลสัน (Jeffe; & Carlson. 1972 : 329-339) ได้ศึกษาบทบาทของตัวแบบและผลกรรมในการบำบัดโดยใช้ตัวแบบเพื่อลดความวิตกกังวลในการสอบโดยใช้นิสิต 30 คน แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือกลุ่มที่ 1 ให้ดูตัวแบบจากวีดิทัศน์ ที่ไม่มีความวิตกกังวลในการสอบ และภายหลังจากการสอบเรียบร้อยแล้วจะได้รับคำชมเชย กลุ่มที่ 2 ให้ดูตัวแบบจากวีดิทัศน์ ที่มีความวิตกกังวลในการสอบ ภายหลังจากการสอบเรียบร้อยแล้วจะได้รับคำชมเชย กลุ่มที่ 3 ให้ดูตัวแบบจากวีดิทัศน์ ที่ไม่มีความวิตกกังวลในการสอบ และภายหลังจากการสอบเรียบร้อยแล้วได้รับการว่ากล่าว กลุ่มที่ 4 ให้ดูตัวแบบจากวีดิทัศน์ ซึ่งมีความวิตกกังวลในการสอบ และภายหลังจากการสอบเรียบร้อยแล้วได้รับการว่ากล่าว กลุ่มที่ 5 เป็นกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการบำบัดด้วยกลวิธีใดเลย

ผลปรากฏว่าผู้ถูกทดลองทั้ง 4 กลุ่มมีความวิตกกังวลลดลง และมีคะแนนการเรียนเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม

* โรเซนทอล และซิมเมอร์แมน (Rosenthal; & Zimmerman. 1972 : 500-504) ได้ศึกษาผลของวิธีการซึ่งใช้ในกระบวนการตัวแบบที่มีต่อความสามารถและการเลียนแบบของเด็กนักเรียนเกรด 2 จำนวน 128 คน โดยการให้เด็กดูแบบซึ่งแสดงวิธีการตั้งคำถามจากภาพ 12 ภาพ โดยกลุ่มที่ 1 ดูตัวแบบและได้รับคำแนะนำให้ทำตาม กลุ่มที่ 2 ดูตัวแบบและได้รับคำแนะนำให้ศึกษาวิธีการตั้งคำถาม กลุ่มที่ 3 ดูตัวแบบและได้รับคำแนะนำแบบแผนของการตั้งคำถามของตัวแบบ สำหรับกลุ่มที่ 4 ให้ดูตัวแบบและได้รับคำแนะนำวิธีการตั้งคำถามพร้อมการยกตัวอย่าง หลังจากนั้นเด็กทุกคนได้รับการทดลองตั้งคำถาม

ผลการทดสอบพบว่า ตัวแบบทำให้ความสามารถของเด็กสูงขึ้นกว่าเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และวิธีการให้ตัวแบบทั้ง 4 ลักษณะมีผลต่อความสามารถของเด็กแตกต่างกัน

มิดาสกี และคนอื่นๆ (Midarsky; and others. 1973 : 321-328) ได้ศึกษาผลของตัวแบบและรางวัลต่อการฝึกฝนให้เกิดพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ โดยศึกษาเด็กหญิงเกรด 6 จำนวน 72 คน ให้เห็นตัวแบบ 3 ชนิด ได้แก่ ตัวแบบที่เอื้อเฟื้อ ตัวแบบที่เป็นกลาง และตัวแบบที่ละโมภ ผู้วิจัยได้สร้างสถานการณ์ให้ผู้ถูกทดลองเล่นเกมอย่างหนึ่ง เมื่อเล่นชนะจะได้รับรางวัลเป็นสิ่งของซึ่งมีค่า

เท่ากับเงิน 4 เซนต์หลายชิ้น เมื่อผู้ถูกทดลองแสดงพฤติกรรมเอื้อเฟื้อตามที่ต้องการผู้ถูกทดลองจะได้รับรางวัลเป็นคำพูดยกย่อง

ผลการทดลองพบว่า ตัวแบบและรางวัลที่เป็นคำพูดยกย่องมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการปลูกฝังให้เด็กเกิดพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ

* ซิมเมอร์แมน และเจฟฟ์ (Zimmerman; & Jaff. 1977 : 773-778) ศึกษาถึงลักษณะของตัวแบบซึ่งมีผลต่อความสามารถในการเรียนของเด็กระดับอายุ 6.8 ปี และ 8.6 ปี จำนวน 36 คน (ชาย 18 คน หญิง 18 คน) โดยให้เด็กสังเกตตัวแบบซึ่งแสดงการจัดจำแนกประเภทของภาพจากบัตรภาพ 12 ภาพ จำนวน 4 ชุด โดยกลุ่มที่ 1 ดูผลการจัดภาพของตัวแบบเท่านั้น กลุ่มที่ 2 ดูวิธีการจัดของตัวแบบ และกลุ่มที่ 3 ตัวแบบแสดงวิธีการจัดอย่างละเอียด โดยเด็กครึ่งหนึ่งของแต่ละกลุ่มฝึกจัดภาพตามตัวแบบ และอีกครึ่งหนึ่งไม่ได้รับการฝึก หลังจากฝึกแล้วทำการทดสอบการจัดภาพกับทุกกลุ่ม

ผลการทดสอบพบว่า ความสามารถของเด็กในแต่ละกลุ่มต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 10.55$, $P < .001$) และเด็กในกลุ่มที่ 3 มีความสามารถในการจัดภาพสูงกว่าเด็กในกลุ่มที่ 1 และ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$)

แวน เดล พอล และคนอื่นๆ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 67-68 ; อ้างอิงจาก Van Del Pol; and others. 1981 : 61-69 . Journal of Applied Behavior Analysis) ได้ใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ที่เป็นสไลด์สอนทักษะการรับประทานอาหารกตัตตาคาร 4 ทักษะ คือ 1. ทักษะการหาสถานที่ตั้งของกตัตตาคาร 2. ทักษะการสั่งอาหาร 3. ทักษะการรับประทานอาหาร 4. ทักษะการชำระค่าอาหาร และหาทางออกจากกตัตตาคาร กลุ่มตัวอย่างเป็นชาย 3 คน อายุ 17-20 ปี มีระดับเชาวน์ปัญญาระหว่าง 46-75 โดยให้กลุ่มตัวอย่างดูสไลด์แล้วแสดงบทบาทสมมติตาม

ผลการศึกษาพบว่าทักษะต่างๆ สามารถเกิดขึ้นได้และมีความคงทนแม้จะไม่ได้รับการฝึกอีกทีหลังการทดลอง

พอชซ์ โบรวาเวอร์ และสเวียร์นินเจน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536 : 57 ; อ้างอิงจาก Poch, Brouwer; & Swearingen. 1981 : 169-176) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสอนพฤติกรรมการป้องกันตนเอง โดยการใช้ตัวแบบและการเสริมแรงทางบวก กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กหญิง 1 คน เด็กชาย 2 คน อายุระหว่าง 3-5 ปี ตัวแบบเป็นชาย 2 คน อายุ 20 ปี และ 35 ปี แสดงแบบเป็นผู้ลักพาตัวคนหนึ่ง และเป็นนักเรียนคนหนึ่ง

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมป้องกันตนเองอย่างเหมาะสม ตอนหลังแม้ไม่ได้ฝึกซ้ำอีก พฤติกรรมดังกล่าวยังคงอยู่ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อีเกล ริชแมน และ

โคเกล (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536 :59-63 ; อ้างอิงจาก Egel , Richman; & Koegel. 1981 : 3-12) ซึ่งศึกษาการใช้ตัวแบบที่เป็นตัวเพื่อนร่วมชั้นเรียน และอยู่ในวัยเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กออทิสติก (Autistic) จำนวน 4 คน เป็นชาย 2 คน เป็นหญิง 2 คน อายุระหว่าง 5 ปี ถึง 7 ปี 9 เดือน ตัวแบบเป็นนักเรียนระดับเขาวนัปัญญาปกติอายุระหว่าง 6-9 ปี เป็นชาย 3 คน หญิง 1 คน ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมชั้นกับกลุ่มตัวอย่าง กิจกรรมที่จะให้กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนเลียนแบบแตกต่างกัน ซึ่งตัวแบบจะแสดงเป้าหมายต่างกันตามชนิดของกิจกรรมที่กำหนดสำหรับกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน ผลการศึกษาพบว่า การใช้แม่แบบที่อยู่ในวัยเดียวกัน อายุไล่เลี่ยกัน ทำให้การเลียนแบบพฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพสูง

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ดวงจันทร์ หนูทอง. (2533 : 84-85) ศึกษาผลของการใช้แม่แบบหนังสือที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดมณีเจริญมิตรภาพที่ 227 จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

✱ พรพันธ์ วันศุกร์ (2534 : 69-70) ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูนกับโปรแกรมพัฒนาสุนิสัยที่มีต่อสุนิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบันไดม้า จังหวัดนครราชสีมา

ผลปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูนมีสุนิสัยด้านการรักษาความสะอาดร่างกายและด้านกิจวัตรประจำวันสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้โปรแกรมพัฒนาสุนิสัย

✱ วีระ อุสาหะ (2534 : 66-69) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพวิทยุ จังหวัดชัยนาท

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบและการให้ข้อเสนอเทศมีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคข้อเสนอเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

✱ กษมา จันทร์แต่งผล (2535 : 62-67) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับชุดพัฒนาการความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช ลังกาดกรุงเทพมหานคร

1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ มีความขยันหมั่นเพียรสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ขจรศักดิ์ จอมหงษ์. (2535 : 77) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ดที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามัคคีวิทยาคาร จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่าง 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 12 คน นักเรียนในกลุ่มควบคุมได้รับการเสนอแม่แบบปกติ

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ดมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีสูงกว่านักเรียนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

✧ วิมลพรรณ กลางมณี (2536 : 57-58) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย ด้านการยอมรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านใจดี อำเภอชุมพวง จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 10 คน โดยให้มีจำนวนนักเรียนหญิงกลุ่มละ 2 คน นักเรียนชายกลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ กลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการยอมรับสูงขึ้น มากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทรายทอง ตั้งวงศ์ถาวรกิจ (2537 : 77-78) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธาตุทอง (เรือนเขียวสะอาด) กรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนที่ใช้เทคนิคแม่แบบ มีความสามารถในการแก้ปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

✧ พรพิมล หาญกล้า (2537 : 39-40) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความกตัญญูเกิดเวทีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบโดยใช้หุ่นเชิดมือ กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบโดยใช้วีดิทัศน์

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบโดยการใช้นุ่นเชิดมือ และนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบโดยใช้วีดิทัศน์ มีความกตัญญูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

✧ กรรณิการ์ สุปโคกสูง (2538 : 65-79) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการใช้สถานการณ์จำลองกับเทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนขวาง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและนักเรียนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบมีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ต้องจิตต์ ทะสุวรรณ (2538 : 60-61) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบหุ่นมือกับการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความเมตตากรุณาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนการัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 12 คน กลุ่มที่ 1 ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบหุ่นมือ กลุ่มที่ 2 ได้รับการใช้บทบาทสมมติ

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบหุ่นมือกับนักเรียนที่ได้รับการใช้บทบาทสมมติมีความเมตตากรุณาเพิ่มขึ้นไม่แตกต่างกัน

วิริยา พันธคง (2539 : 88-93) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อลดความวิตกกังวลในการพูดหน้าชั้นเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* อรุณญา เจริญกุล (2539 : 59-61) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้แบบและการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านบึงอำนาจ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมดีขึ้นหลังได้รับการให้ตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* ดวงเนตร ไพบุลย์ (2540 : 59-61) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบและสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเปรมฤดีศึกษา กรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบและนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

น้ำอ้อย แสงกระจ่าง (2540 : 57-62) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและการเสริมแรงแบบเว้นระยะ เพื่อพัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องมีความสามารถในการรำดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีความสามารถในการรำดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีความสามารถในการรำแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องมีทัศนคติต่อวิชา ดนตรี-นาฏศิลป์ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีทัศนคติต่อวิชา ดนตรี-นาฏศิลป์ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีทัศนคติต่อวิชา ดนตรี-นาฏศิลป์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

✶ วรวรรณิ ราชสงฆ์ (2540 : 72-76) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบและการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จังหวัดพัทลุง

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบและนักเรียนที่ได้รับการใช้บทบาทสมมติ มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

✶ พิมพ์รัตน์ เรืองบุญ (2542 : 86-91) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบและนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า มีผู้นำการใช้เทคนิคแม่แบบมาพัฒนา นักเรียนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอย่างกว้างขวาง เช่น การพัฒนาด้านจริยธรรม การพัฒนาคุณธรรมด้านต่างๆ อย่างเช่น ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความกตัญญูต่อพ่อแม่ ความเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์ การประหยัด การปรับตัวทางสังคม พฤติกรรมการเรียน ทัศนคติ การพัฒนาความสามารถในด้านต่างๆ ฯลฯ ตลอดจนการปรับพฤติกรรมด้านต่างๆ แสดงว่าแม่แบบมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้สังเกตเป็นอย่างมาก การให้แม่แบบโดยวิธีต่างๆ ที่เด็กสนใจและเหมาะสมจะเป็นสิ่งช่วยให้เด็กเกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่เด็กไม่ค่อยสนใจ เกิดการยอมรับพฤติกรรมของแม่แบบและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์

2.1.1 ความหมายของนาฏศิลป์

นาฏศิลป์ เป็นคำนาม นาฏ แปลว่า นางละคร นางพ่อนรำ ศิลปะ แปลว่า ฝีมือ ซึ่งเกิดจากความเชี่ยวชาญ จัดเจนของมนุษย์ และเมื่อรวมเข้าด้วยกันเป็นนาฏศิลป์ แปลว่า ศิลปะในการละคร (สมถวิล วิเศษสมบัติ. 2535 : 111)

คำว่า “ นาฏศิลป์ ” เป็นคำสมาสแยกได้สองคำ คือ นาฏ และศิลป์ “นาฏ” หมายถึงการพ่อนรำ “ศิลป์” ได้แก่สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น (อาภรณ์ มนตรีศาสตร์, จาตุรงค์ มนตรีศาสตร์. 2517 : 6)

นาฏศิลป์ หมายถึง การเคลื่อนไหวอิริยาบถต่างๆ ทั้งมือ แขน ขา ลำตัว และใบหน้า เป็นสื่อถ่ายทอดความหมายและอารมณ์ เพื่อให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกสะท้อนอารมณ์ต่างๆ นาฏศิลป์ไทยสามารถจำแนกประเภทการแสดงได้เป็นสองประเภท คือ หนึ่งการแสดงที่เป็นชุดเป็นตอน ได้แก่ รำ ละคร และพ่อน สองการแสดงที่เป็นเรื่องราว ได้แก่ ละคร โขน ลิเก (ประดิษฐ์ อินทนิล. 2536 : 78)

พาดิ สีสวย. (2526 : 6) ได้กล่าวว่า นาฏศิลป์ หมายถึง ศิลปะการพ่อนรำ หรือความรู้ที่เป็นแบบแผนของการพ่อนรำ เป็นสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นด้วยความประณีตงดงาม

เต็มสิริ บุญยสิงห์ และเจือ สตะเวทิน. (2526 : 96) ได้กล่าวถึงนาฏศิลป์ว่า นาฏศิลป์ หมายถึงศิลปะการละครและพ่อนรำ

อาภรณ์ และจาตุรงค์ มนตรีศาสตร์. (2517 : 67) กล่าวว่าไว้ว่า นาฏศิลป์ไทยมีความสำคัญเป็นพิเศษในตนเองนานัปการ เพราะนาฏศิลป์ไทยเป็นแหล่งรวมศิลปะหลายประเภท และศิลปะแต่ละประเภทก็มีความสำคัญเกี่ยวเนื่องกันในส่วนที่จะสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ชาติบ้านเมืองด้วยกันทั้งนั้น ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงแข จันทรปลั่ง (2526 : 3) ซึ่งกล่าวไว้ว่า นาฏศิลป์ไทยนับเป็นวัฒนธรรมทางศิลปะ เป็นเครื่องแสดงความเจริญงอกงามทั้งทางจิตใจและวัตถุ เพราะงานศิลปะนั้นจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีความสมบูรณ์ในทุกด้าน นาฏศิลป์ไทยมีค่าในแง่เป็นเครื่องแสดงความสุขสมบูรณ์ของคนในชาติไทยในอดีตอีกด้วย

เรื่องลักษณะของนาฏศิลป์ไทยนั้น เต็มสิริ บุญยสิงห์ และเจือ สตะเวทิน. (2526:96) ให้ความเห็นว่า นาฏศิลป์ไทยมีลักษณะเฉพาะตัวและมีความเป็นไทยในตัวเอง ไม่ซ้ำและไม่เหมือนของชาติอื่นนับได้ว่าเป็นสมบัติเป็นวัฒนธรรมของชาติที่น่าภาคภูมิใจยิ่ง

ส่วน สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2525:112) กล่าวว่าลักษณะของนาฏศิลป์ไทยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. นาฏศิลป์ไทยจะต้องมีท่ารำ อ่อนช้อย งดงาม และแสดงอารมณ์ตามลักษณะที่แท้จริง

2. จะต้องมีคนตรีประกอบ คนตรีนี้จะแทรกอารมณ์หรือรำกับเพลงที่มีแต่ทำนองก็ได้
3. คำร้องหรือเนื้อร้อง จะต้องเป็นคำประพันธ์ ส่วนมากจะเป็นกลอนแปด
4. เครื่องแต่งกาย จะแตกต่างกับชาติอื่นๆ มีแบบอย่างของตนเองโดยเฉพาะขนาดยืดหยุ่นได้พอสมควรเพราะการสวมจะใช้ตรึงด้วยด้ายแทนการเย็บสำเร็จรูป

อมรา กล้าเจริญ (2531 : 2) กล่าวถึงนาฏศิลป์ว่าเป็นการฟ้อนรำที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นจากธรรมชาติ ด้วยความประณีตอันลึกซึ้ง เพียบพร้อมไปด้วยความวิจิตรบรรจงอันละเอียดอ่อน นอกจากหมายถึงการฟ้อนรำ ระบุว่า รำ เต้นแล้ว ยังหมายถึง การร้องและการบรรเลงด้วย

กองวิชาการ กรม. (2536: 8) คนตรี หมายถึง ลำดับเสียงอันไพเราะ คำว่า คนตรี-นาฏศิลป์ มักจะควบคู่กันอยู่เสมอ เนื่องจากกิจกรรมดนตรีและกิจกรรมนาฏศิลป์เป็นศิลปะในการถ่ายทอดความรู้สึกไปยังผู้ฟังและผู้ชม เพื่อให้เกิดอารมณ์คล้ายตาม กิจกรรมดนตรี-นาฏศิลป์สามารถควบคู่กันไปได้อย่างผสมผสานกลมกลืน มีธรรมชาติของกิจกรรมที่คล้ายคลึงกัน

กองวิชาการ กรม. (2537 : 7) นอกจากนี้ยังกล่าวได้ว่า เสียงและถ้อยคำที่ได้รับการปรุงแต่งจนเกิดความไพเราะน่าฟัง นำไปสู่การแสดงท่าทางเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกตามอารมณ์ของเสียงหรือถ้อยคำนั้นๆ และได้มีการปรุงแต่งท่าทางที่แสดงออกให้สวยงามกลมกลืนยิ่งขึ้นตามแนวทางที่เห็นว่าเหมาะสมและยึดถือสืบต่อกันมา จนถือเป็นศิลปะวัฒนธรรมส่วนหนึ่งของกลุ่มคนในแต่ละชาติ และท้องถิ่น เรียกว่า นาฏศิลป์

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กองวิชาการ กรม. 2537 : 7) ได้พัฒนาไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นแผนหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปปฏิบัติ ได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคมและโลกอย่างมีความสุข ดังนั้นหลักสูตรสถานศึกษา จะประกอบด้วยการเรียนรู้ทั้งมวลและประสบการณ์อื่นๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางตามที่กระทรวงได้กำหนด

หลักสูตรสถานศึกษา มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนในทุกๆ ด้านสามารถชี้แนะให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้พยายามจัดมวลประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์บรรลุจุดหมายของการศึกษา

สถานศึกษาจะต้องทำงานร่วมกับครอบครัวชุมชน ท้องถิ่น วัด หน่วยงานและสถานศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสองประการ ซึ่งจุดมุ่งหมายทั้งสองประการนี้ให้แนวทางที่สำคัญ ซึ่งสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรภายในบริบท และแนวทางนั้นๆ ดังนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษาควรพัฒนาให้เด็กเกิดความสนุกเพลิดเพลินในการเรียนรู้ เปรียบเสมือนสร้างกำลังใจและเร้าใจให้เกิดความก้าวหน้าแก่ผู้เรียนให้ได้มากที่สุด มีความรู้สูงสุด สำหรับผู้เรียนทุกคน ควรสร้างความเข้มแข็งความสนใจ และประสบการณ์ให้ผู้เรียน และพัฒนาความมั่นใจให้นักเรียน และทำงานอย่างเป็นอิสระและร่วมใจกัน ควรให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ สำคัญๆ ในการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ใช้ข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีสื่อสาร ส่งเสริมจิตใจที่อยากรู้อยากเห็นและมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล

2. หลักสูตรการศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคมและวัฒนธรรมและโดยเฉพาะพัฒนาหลักการในการจำแนกแหว่งถูกผิด เข้าใจศรัทธาในความเชื่อของตน ความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันว่ามีอิทธิพลต่อบุคคลและสังคม หลักสูตรสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักคุณธรรมและความอิสระของผู้เรียน และช่วยให้เป็นผลเมืองที่มีความรับผิดชอบ สามารถช่วยพัฒนาสังคมให้เป็นธรรมขึ้น มีความเสมอภาค ควรพัฒนาความตระหนัก เข้าใจและยอมรับสภาพแวดล้อมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ ยึดมั่นในข้อตกลงร่วมกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับส่วนตน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับโลก หลักสูตรสถานศึกษาควรสร้างให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเป็นผู้บริโภคที่ตัดสินใจแบบมีข้อมูลและเป็นอิสระและเข้าใจในความรับผิดชอบ (ผดุง พรหมมูล และคณะ. 2545:8)

ลักษณะของหลักสูตรแกนกลาง จัดทำขึ้นเพื่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้มีสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 นำไปใช้เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานยึดผลการเรียนรู้เป็นหลัก จำแนกสิ่งที่ต้องการให้เกิดในตัวผู้เรียนเป็น 3 ด้าน คือ ความรู้ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม มีการจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้หลายระดับ เพื่อควบคุมคุณภาพของการศึกษา ได้แก่ มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานกลุ่มวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และผลการเรียนรู้ช่วงชั้น การจัดโครงสร้างหลักสูตรแบ่งเป็นช่วงชั้น โดยยึดพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก แบ่งช่วงชั้นออกเป็น 4 ช่วงชั้น คือ ประถมศึกษาปีที่ 1-3 เป็นระดับช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นระดับช่วงชั้นที่ 2 มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เป็นระดับช่วงชั้นที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นระดับช่วงชั้นที่ 4 โครงสร้างหลักสูตรกำหนดสาระการเรียนรู้ หน่วยกิจ และคาบเวลาเรียนเป็นช่วงชั้น ให้สถานศึกษานำไปจัดให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้เรียน

กรมวิชาการ. (2543 : 14-18) โครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วย รายละเอียดในเรื่อง กลุ่มวิชาทั้ง 8 กลุ่ม ได้แก่ 1. สุขศึกษาและพลศึกษา 2. ทักษะศิลป์ ดนตรีและนาฏศิลป์ 3. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 4. ภาษาไทย 5. คณิตศาสตร์ 6. วิทยาศาสตร์ 7. เทคโนโลยี การงานและอาชีพ 8. ภาษาต่างประเทศ และเพิ่มเติมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ผดุง พรหมมูล และคณะ. (2545 : 9) ศึกษานาฏศิลป์ จัดอยู่ในสาระการเรียนรู้ศิลปะ ซึ่ง ประกอบด้วย วิชาทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ กลุ่มสาระนี้ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการ พัฒนาและสร้างนิสัยให้รู้จักแสดงออกด้านความงาม สร้างเสริมบุคลิกภาพให้สมบูรณ์ มีสภาพจิตใจ ที่งดงาม มีสุนทรียภาพ มีรสนิยม รักความสวยงาม รักความเป็นระเบียบ มีการรับรู้อย่างพินิจ พิเคราะห์ เห็นคุณค่าความสำคัญของศิลปะ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมอันเป็น มรดกทางภูมิปัญญาของคนในชาติ สามารถค้นพบศักยภาพความสนใจของตนเอง อันเป็นพื้นฐาน ในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพทางศิลปะ มีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่น พัฒนาตนเองได้ และแสดงออกได้อย่างสร้างสรรค์ มีสมาธิในการทำงาน มีระเบียบวินัย ความ รับผิดชอบ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2.1.2 โครงสร้างของศึกษานาฏศิลป์

นาฏศิลป์เป็นวิชาที่มุ่งพัฒนาหรือปลูกฝังลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ เพื่อความเจริญงอกงาม ส่วนตนและความสงบสุขของตน

กรมวิชาการ. (2545 : 23) หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2544 (หลักสูตรแกนกลาง) ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของนาฏศิลป์ ดังนี้ มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทาง นาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจาร์ณ คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด อย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาสากล

กรมวิชาการ. (2545 : 164) นาฏศิลป์เป็นวิชาที่จะช่วยให้เด็กเกิดความเบิกบานใจในการ แสดงออกการจัดการเรียนการสอนจะเป็นกิจกรรมที่ให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ทักษะทางภาษา การแสดงออก ความคิดสร้างสรรค์ คุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมต่างๆ ที่ครูจะนำมา สอนต้องสอดคล้องสัมพันธ์กันกับเนื้อหาและหลักสูตร การร้องเพลง การทำท่าทางประกอบจังหวะ นับว่ามีความสำคัญกับเด็กมากเพราะเด็กได้แสดงความสามารถ ได้เคลื่อนไหวร่างกาย ทำท่าทาง อันเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่สำคัญของเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความเบิกบานใจ การ แสดงออกยังเป็นการช่วยพัฒนาร่างกายของเด็กได้เป็นอย่างดี กิจกรรมที่เรียนขึ้นอยู่กับเรื่องราว เนื้อหาของวิชาว่าจะใช้กิจกรรมใดมาแทรกได้

2.1.3 ความสำคัญของการสอนนาฏศิลป์ในโรงเรียน

การสอนนาฏศิลป์ในโรงเรียนเพื่อต้องการส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกด้วยความสนุกสนาน เพลิดเพลินและเป็นการสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก ดังจะเห็นได้ว่านาฏศิลป์ช่วยพัฒนาในด้านต่างๆ คือ

1. พัฒนาศักยภาพ การได้มีโอกาสได้แสดงออกด้านความสนุกสนานอย่างสม่ำเสมอ และมีความเชื่อมั่นในการแสดงออก
2. พัฒนาอารมณ์ การแสดงออกด้วยการร้องรำทำเพลง ทำจังหวะอย่างมีขอบเขตที่เหมาะสมและทำโดยสม่ำเสมอจะช่วยให้เด็กเป็นคนร่าเริงและเปิดเผย
3. พัฒนาสังคมเมื่อได้มีโอกาสแสดงออกร่วมกันกับคนอื่นในทางนาฏศิลป์
4. พัฒนาเจตคติ ถ้าในการสอนนาฏศิลป์เป็นไปได้อย่างถูกต้อง สามารถพัฒนาเจตคติ ความคิดเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของเด็กได้มาก (กรมวิชาการ. : 2522 84-85)

ทิศนา เชम्मณี ได้เสนอแนวทางในการสอนนาฏศิลป์ ไว้ดังนี้

1. ครูควรเน้นหนักในแง่ความเข้าใจศิลปการแสดงนาฏศิลป์ อันเป็นวัฒนธรรมของชาติสืบไป

2. ในการสอน ครูควรเน้นหนักให้นักเรียนได้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันให้มากที่สุดถ้าเป็นไปได้ครูควรจัดเป็นชุมนุมนาฏศิลป์ เพื่อส่งเสริมทางด้านนี้ ครูควรปลูกฝังคุณสมบัติต่างๆ ให้นักเรียนด้วย เช่น การยอมรับความสามารถของผู้อื่น การแสดงออก การปรับปรุงอารมณ์และบุคลิกภาพของตน เป็นต้น (ทิศนา เชम्मณี. 522 : 65-66)

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า นาฏศิลป์ไทยเป็นวัฒนธรรมทางศิลปะมีลักษณะเฉพาะตัวและมีความเป็นไทยในตัวเอง ไม่ซ้ำและไม่เหมือนของชาติอื่น ถือได้ว่าเป็นสมบัติเป็นวัฒนธรรมของชาติที่น่าภาคภูมิใจยิ่ง นาฏศิลป์เป็นการฟ้อนรำที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นจากธรรมชาติด้วยความประณีตอันลึกซึ้ง เพียบพร้อมไปด้วยความวิจิตรบรรจงอันละเอียดอ่อน คำว่า ดนตรี-นาฏศิลป์ มักจะควบคู่กันอยู่เสมอ เนื่องจากกิจกรรมดนตรีและกิจกรรมนาฏศิลป์เป็นศิลปะในการถ่ายทอดความรู้สึกไปยังผู้ฟังและผู้ชม เพื่อให้เกิดอารมณ์คล้อยตาม กิจกรรมดนตรี-นาฏศิลป์สามารถควบคู่กันไปได้อย่างผสมผสานกลมกลืน มีธรรมชาติของกิจกรรมที่คล้ายคลึงกัน การจัดการเรียนการสอนทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบันก็จะมีการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ควบคู่ไปกับวิชาอื่นๆ นาฏศิลป์เป็นวิชาที่มุ่งพัฒนาหรือปลูกฝังลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ เพื่อความเจริญของงามส่วนตนและความสงบสุขของตน วิชานาฏศิลป์ จัดอยู่ในสาระการเรียนรู้ศิลปะ ซึ่งประกอบด้วย วิชาทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ กลุ่มสาระนี้ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาและสร้างนิสัยให้รู้จักแสดงออกด้านความงาม สร้างเสริมบุคลิกภาพให้สมบูรณ์ มีสภาพจิตใจที่งดงาม

มีสุนทรียภาพ มีรสนิยม รักความสวยงาม รักความเป็นระเบียบ มีการรับรู้อย่างพินิจพิเคราะห์ เห็นคุณค่าความสำคัญของศิลปะ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมอันเป็นมรดกทางภูมิปัญญาของคนในชาติ ทำให้เด็กสามารถค้นพบศักยภาพความสนใจของตนเอง นาฏศิลป์เป็นวิชาที่จะช่วยให้เด็กเกิดความเบิกบานใจในการแสดงออกการจัดการเรียนการสอนจะเป็นกิจกรรมที่ให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทักษะทางภาษา การแสดงออก ความคิดสร้างสรรค์ คุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมต่างๆ ที่ครูจะนำมาสอนต้องสอดคล้องสัมพันธ์กันกับเนื้อหาและหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนนั้นว่ามีความสำคัญกับเด็กมากเพราะเด็กได้แสดงความสามารถ ได้เคลื่อนไหวร่างกาย ทำท่าทาง อันเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่สำคัญของเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความเบิกบานใจ การแสดงออกยังเป็นการช่วยพัฒนาร่างกายของเด็กได้เป็นอย่างดี

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์

วิญญู ทรัพย์ะประภา. (2521 : 1) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 วิชาดนตรีนาฏศิลป์ ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 210 คน และครูผู้สอนดนตรี-นาฏศิลป์ จำนวน 210 คน ผลของการศึกษาพบว่า ในด้านความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนดนตรี-นาฏศิลป์ เกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 วิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครมีดังนี้

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนดนตรี-นาฏศิลป์มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยทุกเรื่องกล่าวคือ ในเรื่องสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การปรับแผนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น การจัดทำหนดการสอนและการจัดทำตารางสอน

2. การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายนอกโรงเรียน เพื่อการใช้หลักสูตรผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนครูผู้สอนดนตรี-นาฏศิลป์ มีความคิดเห็นว่ายู่ในเกณฑ์น้อยในด้านอาคารสถานที่ ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนดนตรี-นาฏศิลป์มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยในด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านความสัมพันธ์กับชุมชน สำหรับด้านวิชาการผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ส่วนครูผู้สอนดนตรี-นาฏศิลป์ มีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด

3. การสอนของครู ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนดนตรี-นาฏศิลป์ มีความคิดเห็นในเรื่องการเตรียมตัวของครูผู้สอนก่อนการสอนกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก แต่มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย สำหรับเรื่อง

กิจกรรมเสริมหลักสูตรผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากแต่ครูผู้สอนดนตรี-นาฏศิลป์ มีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์น้อย

✳ วิภาติ ยงเจริญ. (2525 : 111) ได้ศึกษาปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนราษฎร์ในเขตการศึกษา 1 โดยใช้แบบสอบถามกับตัวอย่างประชากร 336 คน ซึ่งเป็นผู้บริหาร 160 คน และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 176 คน

ผลของการศึกษาพบว่า ผู้บริหารเห็นการสอนดนตรีและนาฏศิลป์มีปัญหาในเรื่องการจัดหาหรือผลิตสื่อการเรียนจากเศษวัสดุในท้องถิ่นที่เหมาะสมตามเนื้อหาสอดคล้องตามจุดประสงค์ การใช้เทป เครื่องดนตรี รูปภาพ แผนภูมิ ฯลฯ ประกอบการสอนหรือการสาธิตของครูในระดับปานกลาง ในเรื่องการสอนให้ครบตามแผนการสอนในเวลาที่กำหนดให้

✳ น้ำอ้อย แสงกระจ่าง (2540 : 61) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและการเสริมแรงแบบเว้นระยะเพื่อพัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชา ดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม กรุงเทพมหานคร

ผลของการศึกษาพบว่า การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง และนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะสามารถนำมาใช้พัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ และการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะสามารถนำมาใช้พัฒนาความสามารถในการรำได้ดีกว่าการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง แต่การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะสามารถนำมาใช้พัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ได้ไม่แตกต่างกับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

✳ พิมพ์รัตน์ เรื่องภิญโญ. (2542 : 86) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร ประชากรที่ศึกษา เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ที่มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 102 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ที่มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 20 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 10 คน โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

ผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ

2. นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบและนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กิตติคุณ บุญเสริม. (2545 : 88) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละครของนักเรียนชั้นต้น วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละคร ของนักเรียนชั้นต้น วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2545 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนสาขานาฏศิลป์ละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ระดับชั้นต้น จำนวน 202 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละคร ของนักเรียนชั้นต้น วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ 58888

ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละครของนักเรียนชั้นต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ ความคาดหวังของผู้ปกครอง บรรยายกาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละครของนักเรียนชั้นต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 3 ปัจจัย ได้แก่ อาชีพผู้ปกครองรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาชีพลูกจ้าง และประกอบอาชีพส่วนตัว

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละครของนักเรียนชั้นต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ปัจจัย เรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปยังปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู นิสัยทางการเรียน และความคาดหวังของผู้ปกครอง ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยทั้งสามปัจจัยนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์ทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละครของนักเรียนชั้นต้น ได้ร้อยละ 40.80

4. สมการพยากรณ์ทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละครของนักเรียนชั้นต้น ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่

4.1 สมการทัศนคติวิชานาฏศิลป์ละคร ของนักเรียนชั้นต้น โดยใช้คะแนนดิบ

4.2 สมการพยากรณ์ทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละครของนักเรียนชั้นต้นโดยใช้ค่า

มาตรฐาน

ภัทริรา รอดสการ. (2548 : 111) ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2548 จำแนกองค์ประกอบได้ดังนี้ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่ศึกษา บุคลิกภาพ ความฉลาดทางอารมณ์ อัตมโนทัศน์ และแรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว สภาพครอบครัว และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กฎระเบียบของวิทยาลัย สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงจำนวน 184 คน เป็นนักเรียนชาย 68 คน และนักเรียนหญิง 116 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เป็นแบบสอบถาม องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียนระดับ ชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจในการเผยแพร่นาฏศิลป์ดนตรี สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ความฉลาดทางอารมณ์ กฎระเบียบของวิทยาลัย และอัตมโนทัศน์ ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบนี้สามารถร่วมกันอธิบายเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัยได้ ร้อยละ 60

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์ ซึ่งอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีความสำคัญต่อบุคลิกภาพ เจตคติของนักเรียน แต่การเรียนการสอนยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งส่วนหนึ่งน่าจะมาจากความสามารถในการรำของนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้รู้จักชื่นชม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ไทย และมีความสามารถด้านนาฏศิลป์ไทยมากขึ้น ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตที่มีต่อความสามารถของนักเรียน เพื่อใช้พัฒนาความสามารถทางด้านการเรียนนาฏศิลป์ไทยของนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยน้อย จำนวน 21 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร และมีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยน้อย จำนวน 12 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 6 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 177 คน ตอบแบบสอบถามปัญหาเกี่ยวกับการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย
2. ผู้วิจัยตรวจคำตอบจากแบบสอบถาม แบ่งเป็นลำดับชั้น แล้วแบ่งแยกปัญหา เรียงตามคำตอบที่มีปัญหามากไปสู่คำตอบที่มีปัญหาน้อย แยกเป็นชั้น สามารถแบ่งปัญหาออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย ด้านส่วนตัว และด้านการปรับตัว จากนั้นคิดเป็นร้อยละในแต่ละปัญหา แยกแต่ละระดับชั้น
3. ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนที่มีปัญหามากที่สุดในด้านความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งพบว่ามีปัญหามากกว่าระดับชั้นอื่นๆ จำนวน 21 คน
4. ผู้วิจัยทำการสุ่มอย่างง่าย จากนักเรียนที่มีปัญหามากที่สุดในด้านความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 21 คน แล้วผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจของนักเรียนที่มีปัญหามากที่สุดในด้านความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย จำนวน 21 คน มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง 12 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑. โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
๒. แบบบันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

1.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่และโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

1.2 สร้างโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตในการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ให้สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้า

1.3 นำโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตในการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยไปหาความเที่ยง โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการ ตลอดจนนิยามศัพท์เฉพาะก่อนนำไปทดลองนำโปรแกรมที่แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร เพื่อความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินการตลอดทั้งเวลาที่ใช้ในการทดลอง

1.5 นำโปรแกรมที่ได้ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป สำหรับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ผู้วิจัยจะดำเนินการทดลองจำนวน 12 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือวันจันทร์และวันศุกร์ครั้งละ 60 นาที เวลา 12.30-13.30 น.

2. แบบบันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

2.2 สร้างแบบบันทึกความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

2.3 นำแบบบันทึกความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

2.4 นำแบบบันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย ที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง เพื่อหาดัชนีความเชื่อมั่นในการสังเกต

ตัวอย่างแบบบันทึกความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้

ชื่อเพลง.....

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับ จังหวะและเนื้อ เพลง	ลีลาความสวยงาม	รวม
0	ทำออก			
00	เหล้าข้าคนาระบำ			
000	ร้องรำกันด้วยเรีงรำ			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	5	คะแนน
ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	4	คะแนน
ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	3	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	2	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ	ให้	1	คะแนน

ลีลาความสวยงาม

รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามมาก	ให้	4	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อย	ให้	2	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ขั้นตอนในการสังเกต

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยศึกษาทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะและแบบบันทึกความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย เพื่อสามารถบันทึกการสังเกตได้อย่างถูกต้อง
2. การสังเกตในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดเนื้อเพลงและทำรำนให้นักเรียนแสดงทำรำประกอบตามแบบบันทึกความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตความสามารถในด้านการรำของนักเรียน ตามเนื้อเพลงที่กำหนดก่อนและหลังการทดลอง

ดัชนีความเชื่อมั่นในการสังเกต

การสังเกตในครั้งนี้เป็นการสังเกตลักษณะการแสดงออกของนักเรียนในด้านความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยมาประกอบเพลง ความสามารถในการรำตามเพลงที่กำหนด หาความเชื่อมั่นของการสังเกตโดยคำนวณจากการให้ผู้สังเกต 2 คน สังเกตพฤติกรรมการแสดงความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยพร้อมๆ กัน ซึ่งบันทึกเป็นคะแนนลงในแบบบันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย แล้วนำผลคะแนนรวมที่ได้จากการสังเกตมาเปรียบเทียบเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของผู้สังเกตทั้ง 2 คน โดยนำมาคำนวณตามสูตร ดังนี้

$$\text{สัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง} = \frac{\text{คะแนนรวมของผู้สังเกตคนที่ 1} + \text{คะแนนรวมของผู้สังเกตคนที่ 2}}{\text{จำนวนของผู้สังเกต}}$$

การเตรียมการก่อนทดลอง

1. เตรียมผู้สังเกต
 - 1.1 เลือกผู้ช่วยวิจัย 1 คน เพื่อช่วยในการสังเกต โดยกำหนดให้ผู้ช่วยวิจัยในครั้งนี้เป็นครูสอนวิชา ดนตรี - นาฏศิลป์
2. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะของความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย เพื่อสามารถใช้บันทึกความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยได้อย่างถูกต้อง

3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยฝึกสังเกตและบันทึกผลความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง ตามอย่างเพลงที่กำหนด เพื่อหาความสัมพันธ์ของการสังเกต

แบบแผนการวิจัย

การทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองแบบสลับกลับ (ABA Reversal Design) แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

การดำเนินการทดลอง

ระยะที่ 1 (A_1) ระยะเส้นฐานใช้เวลา 1 สัปดาห์ (ครั้งที่ 1-2) ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกต บันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในวิชานาฏศิลป์ไทย ในระยะเส้นฐานนี้ยังไม่ใช่เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตกับกลุ่มทดลอง ในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

ระยะที่ 2 (B) ระยะทดลอง ใช้เวลา 4 สัปดาห์ คือสัปดาห์ที่ 2-5 (ครั้งที่ 3-10) ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตและบันทึกการสังเกต การแสดงความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในระยะนี้ผู้เรียนกลุ่มทดลองได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต และกลุ่มควบคุมได้รับการใช้เทคนิคอื่นๆ ในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

ระยะที่ 3 (A_2) ระยะหลังการทดลองใช้เวลา 1 สัปดาห์ คือสัปดาห์ที่ 6 (ครั้งที่ 11-12) เพื่อศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตที่แสดงออกด้านความก้าวหน้าของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตและบันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในวิชานาฏศิลป์ไทย

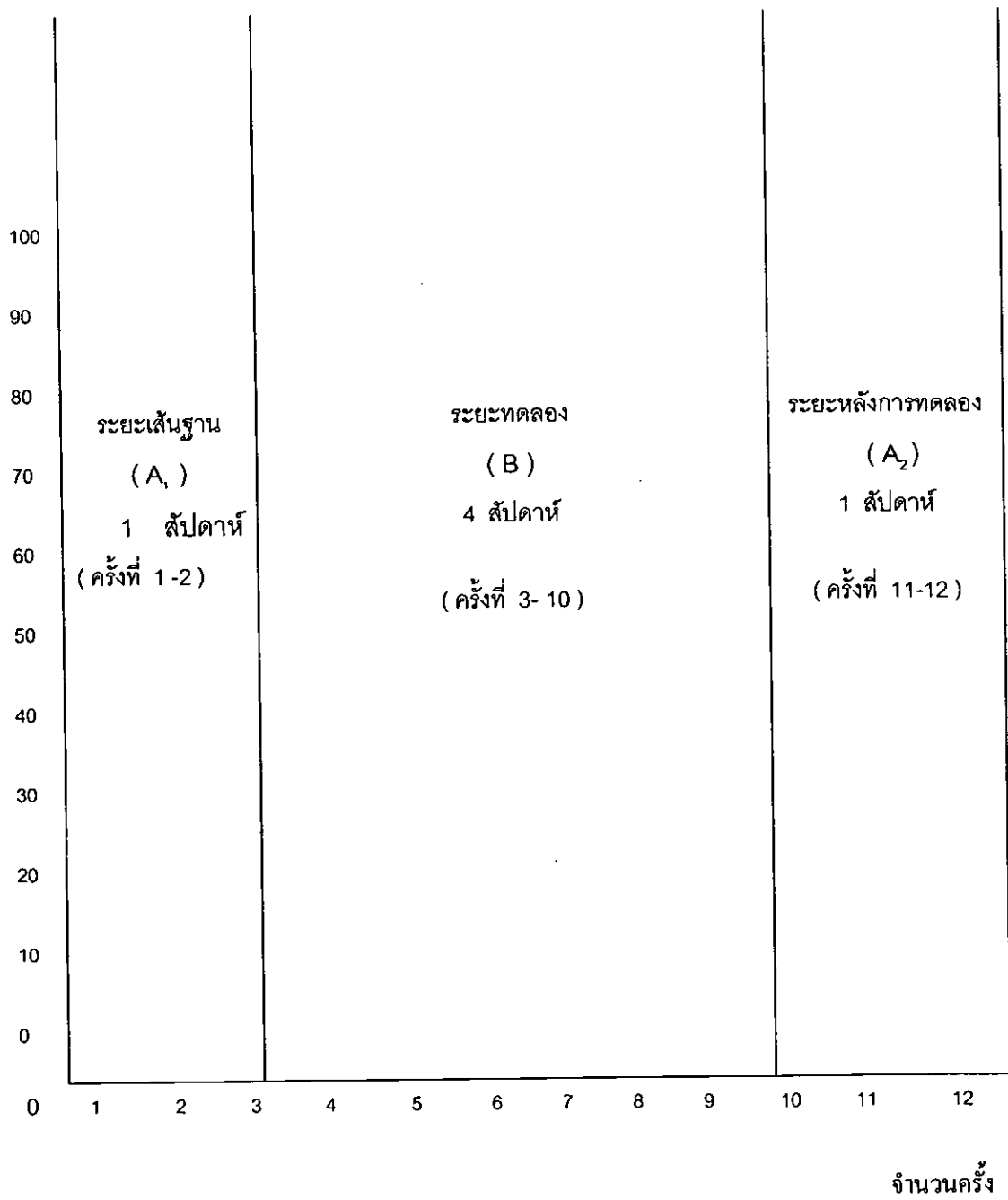
แสดงการจัดกระทำข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนก่อนและหลังจากที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
2. เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
3. เปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต และนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

4. นำคะแนนของนักเรียนแต่ละคนมาเขียนกราฟเส้น เพื่อเปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

ระยะหลังการทดลองแบบสลับกลับ (ABA Reversal Design) นี้ แสดงในภาพประกอบที่ 1 แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

(เปอร์เซ็นต์)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่ามัธยฐาน (Median)

1.2 ค่าเบี่ยงเบนควอไทล์ (Quartile Deviation)

2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบบันทึกความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย โดยใช้

$$\text{สัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง} = \frac{\text{คะแนนรวมของผู้สังเกตคนที่ 1} + \text{คะแนนรวมของผู้สังเกตคนที่ 2}}{\text{จำนวนของผู้สังเกต}}$$

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยของนักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การทดสอบของวิลคอกซัน (The Wilcoxon's Matched Pairs Sing – Ranks Test)

3.2 เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง โดยใช้การทดสอบของ แมน วิทนี (The Mann - Whitney U Test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และแปลความหมายผลของการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
Mdu	แทน	ค่ามัธยฐานของกลุ่มตัวอย่าง
Mnd _{diff}	แทน	ค่าความแตกต่างของค่ามัธยฐานของกลุ่มตัวอย่าง
Q.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของกลุ่มตัวอย่าง
Q.D. _{diff}	แทน	ค่าความแตกต่างของส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของกลุ่มตัวอย่าง
T	แทน	สถิติที่ใช้ในการทดสอบของวิลคอกซัน
U	แทน	สถิติที่ใช้ในการทดสอบของแมนวิทนี
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังจากที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
2. เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
3. เปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุม
4. นำเสนอผลต่างของความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย ทั้งก่อนและหลังการทดลอง โดยการเขียนกราฟเส้น

1. เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังจากที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังจากที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

กลุ่มทดลอง	N	Mdn	Q.D.	T
ก่อนทดลอง	6	0.00	0.00	0**
หลังทดลอง	6	224.25	6.75	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 1 พบว่านักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต มีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 แสดงว่าการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยได้

2. เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

กลุ่มควบคุม	N	Mdn	Q.D.	T
ก่อนทดลอง	6	0.00	0.00	0**
หลังทดลอง	6	121.25	18.75	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต มีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 แสดงว่า การไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ก็สามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยได้

3. เปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุม ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	Mnd _{diff}	Q.D _{diff}	T
กลุ่มทดลอง	6	224.25	6.75	0**
กลุ่มควบคุม	6	121.25	18.75	

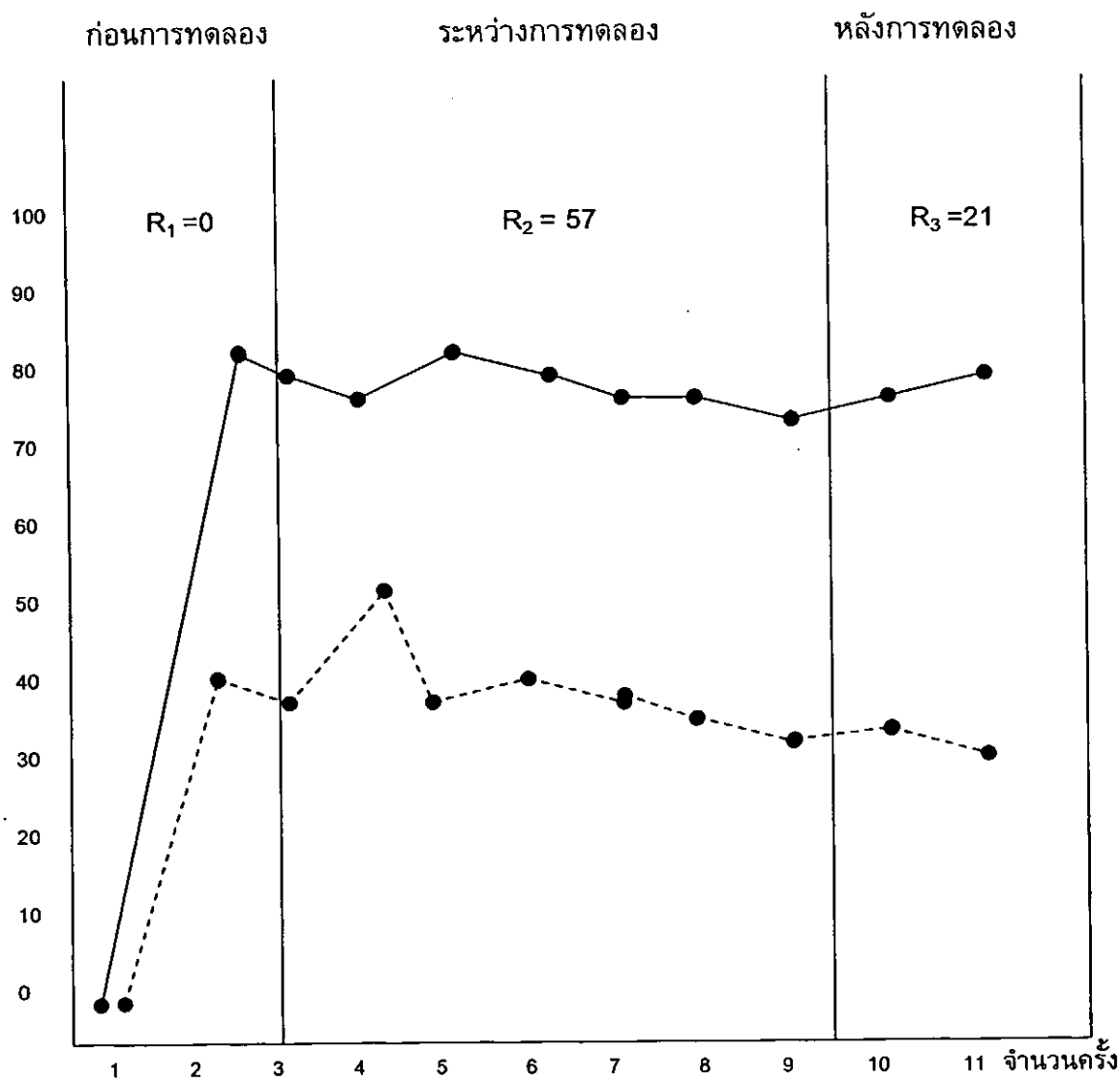
**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตในกลุ่มทดลอง มีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 แสดงว่าการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์เพิ่มขึ้นมากกว่า การไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถนำเสนอผลต่างของความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมโดยการเขียนกราฟเส้น ดังนี้

คะแนนความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย

คะแนนความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย (เปอร์เซนต์)

- — ● ค่ามัธยฐานความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ในแต่ละครั้ง
- - - - ● ค่ามัธยฐานความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุม ในแต่ละครั้ง

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนก่อนและหลังจากที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต และนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
2. นักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้นหลังจากที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยน้อย จำนวน 21 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร และมีความสามารถ

ในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยน้อย จำนวน 12 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองกลุ่มละ 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
2. แบบบันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

การดำเนินการทดลอง

ระยะที่ 1 (A_1) ระยะเล้าฐานใช้เวลา 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกต บันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในวิชานาฏศิลป์ไทย ในระยะเล้าฐานนี้ยังไม่ใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตกับกลุ่มทดลอง ในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

ระยะที่ 2 (B) ระยะทดลอง ใช้เวลา 4 สัปดาห์ คือสัปดาห์ที่ 2-5 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกการสังเกต การแสดงความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในระยะนี้ผู้เรียนกลุ่มทดลองได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต และกลุ่มควบคุมได้รับการใช้เทคนิคอื่นๆ ในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

ระยะที่ 3 (A_2) ระยะหลังการทดลองใช้เวลา 1 สัปดาห์ คือสัปดาห์ที่ 6 เพื่อศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตที่แสดงออกด้านความก้าวหน้าของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตและบันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในวิชานาฏศิลป์ไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนก่อนและหลังจากที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
2. เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
3. เปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต และนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้น ภายหลังได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต มีความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้นมากกว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต มีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 แสดงว่าการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต สามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยให้ดีขึ้นได้ ทั้งนี้เพราะการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตเป็นวิธีที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของครู ซึ่งเป็นแม่แบบที่มีชีวิตและเลียนแบบท่ารำจากแม่แบบที่มีชีวิต ซึ่งเป็นท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัว โดยมีขั้นตอน 3 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติท่ารำนาฏศิลป์ ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ มีขั้นตอนดังนี้ ผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยสาธิตท่ารำให้นักเรียนดูพร้อมเปิดเพลงประกอบ ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม และปฏิบัติท่ารำ ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทีละคนโดยให้นักเรียนเลียนแบบจากแม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ถ้านักเรียนปฏิบัติท่ารำยังไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง ทำซ้ำๆ จนนักเรียนเกิดความชำนาญ ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันอภิปรายการปฏิบัติท่ารำและสรุปถึงประโยชน์ของการนำท่ารำนาฏศิลป์ไทยมาประยุกต์ใช้ แล้วผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชานาฏศิลป์ไทย จากนั้นมอบหมายให้นักเรียนกลับไปปฏิบัติท่ารำด้วยตนเองที่บ้าน จากการทดลองที่มีการเรียนและการสอนที่เป็นระบบจึงทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้น ดังที่ แพตเตอร์สัน (Patterson 1974 : 38-139) กล่าวถึงเทคนิคแม่แบบว่า การเรียนรู้ส่วนใหญ่ของเด็กเกิดจากการทำตามผู้อื่น เด็กจะเรียนรู้จากแม่แบบ

โดยแม่แบบจะทำหน้าที่เป็นสิ่งเร้า ให้ผู้เรียนสังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมาย ซึ่งกระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกตเป็นวิธีการเรียนรู้แบบพื้นฐานที่เป็นประโยชน์กว้างขวาง และมีข้อดีตรงที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในทัศนที่ซับซ้อนหรือยากๆ ได้ดีและรวดเร็ว

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสาวคนธ์ ศรีพุทธดิลก (2537 : 63.) ที่ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อการอ่านคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านราษฎร์ดำเนิน อำเภอนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิที่ศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การให้แม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะสามารถทำให้คะแนนการอ่านคำควบกล้ำ ของนักเรียนสูงขึ้น

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ในขณะที่ทดลองนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต จะมีความกระตือรือร้นในการแสดงความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย เพราะมีการเรียนรู้อย่างเป็นระบบมากขึ้น มีการซักถามครูผู้สอนได้เมื่อไม่สามารถทำได้ และมีการให้การเสริมแรงแก่นักเรียนเมื่อสามารถทำได้

ด้วยเหตุนี้ นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต มีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้น

2. นักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้นหลังจากที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 แสดงว่า การไม่ใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ก็สามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยได้ ทั้งนี้เพราะแม้ว่านักเรียนไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต แต่ก็ได้รับการสอนแบบปกติที่ครูใช้ในการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ซึ่งก็มีการใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่จะแสดงท่าทางการรำ และเมื่อนักเรียนสามารถแสดงท่ารำได้ถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และมีลีลาความงาม ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและอยากที่จะพัฒนาความสามารถให้ดีขึ้นจนมีคะแนนความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้น

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสาวคนธ์ ศรีพุทธดิลก (2537 : 63.) ที่ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อการอ่านคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านราษฎร์ดำเนิน อำเภอนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิที่ศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การไม่ให้แม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะสามารถทำให้คะแนนการอ่านคำควบกล้ำ ของนักเรียนสูงขึ้นได้

ด้วยเหตุนี้ นักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต จึงมีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้นได้ด้วยเช่นเดียวกัน

3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต และเมื่อพิจารณาคำมัธยฐานของผลต่างของคะแนนความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยทั้งสองกลุ่มพบว่า คำมัธยฐานของผลต่างของคะแนนความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตสูงกว่าคำมัธยฐานของผลต่างของคะแนนความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย ของนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ทั้งนี้เพราะการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตเป็นวิธีที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของครู ซึ่งเป็นแม่แบบที่มีชีวิตและเลียนแบบท่ารำจากแม่แบบที่มีชีวิต ซึ่งเป็นท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัว โดยมีขั้นตอน 3 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติท่ารำนาฏศิลป์ ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ มีขั้นตอนดังนี้ ผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยสาธิตท่ารำให้นักเรียนดูพร้อมเปิดเพลงประกอบ ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและปฏิบัติท่ารำ ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทีละคน โดยให้นักเรียนเลียนแบบจากแม่แบบที่มีชีวิต(ผู้วิจัย) ถ้านักเรียนปฏิบัติท่ารำยังไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง ทำซ้ำๆจนนักเรียนเกิดความชำนาญ ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันอภิปรายการปฏิบัติท่ารำและสรุปถึงประโยชน์ของการนำท่ารำนาฏศิลป์ไทยมาประยุกต์ใช้ แล้วผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนถึงความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชานาฏศิลป์ไทย จากนั้นมอบหมายให้นักเรียนกลับไปปฏิบัติท่ารำด้วยตนเองที่บ้าน จากการทดลองที่มีการเรียนและการสอนที่เป็นระบบจึงทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้น ดังที่ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2528 : 79) กล่าวถึงเทคนิคแม่แบบว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลสังเกต ฟัง หรือ อ่านเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลหรือสัญลักษณ์แทนบุคคลแล้วประมวลเป็นข้อมูลในการแสดงพฤติกรรมของตนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 61) ที่กล่าวว่าแม่แบบหรือตัวแบบ หมายถึง สิ่งที่เป็นแบบอย่างที่ดีเป็นบรรทัดฐาน เป็นแบบ หรือเป็นแนวทางในการเปรียบเทียบและเป็นแบบอย่างในการเลียนแบบ

สำหรับกลุ่มควบคุมแม้ว่านักเรียนไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต แต่ก็ได้รับการสอนแบบปกติที่ครูใช้ในการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ซึ่งก็มีการใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้นักเรียนเกิด

การเรียนรู้ที่จะแสดงท่าทางการรำ และเมื่อนักเรียนสามารถแสดงท่ารำได้ถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะเนื้อเพลง และมีลีลาความงาม ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและอยากที่จะพัฒนาความสามารถให้ดีขึ้นจนมีคะแนนความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้น แต่เนื่องจากไม่ได้รับความเข้าใจเท่าการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตจึงทำให้นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มี

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิมลพรรณ กลางมณี (2536 : 57-58) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย ด้านการระดมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านใจดี อำเภอชุมขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน โดยให้มีจำนวนนักเรียนหญิงกลุ่มละ 2 คน นักเรียนชายกลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ กลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการระดมสูงขึ้น มากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้บันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม และทำการสัมภาษณ์นักเรียนทั้งสองกลุ่ม นักเรียนให้ความคิดเห็นว่ารู้สึกชอบการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย อยากที่จะเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย รู้สึกว่าการรำไทยไม่ยากอย่างที่คิด และมีประโยชน์ช่วยให้กล้าที่จะแสดงออก สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ด้วยเหตุนี้ นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่นำผลจากการวิจัยไปใช้

1.1 จากการสัมภาษณ์นักเรียนทั้งสองกลุ่ม หลังการทดลอง นักเรียนรู้สึกอยากเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย และรู้สึกว่าไม่ยากอย่างที่เคียดคิด ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ครูและนักเรียนควรสนทนา ชักถาม ถึงความคิด ความรู้สึก และประโยชน์ของการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย นอกจากนี้ควรจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตและให้การเสริมแรง เนื่องจากการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต สามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยให้เพิ่มขึ้นได้ ทั้งแม่แบบเองยังสามารถตอบข้อสงสัยของผู้เรียนได้ทันทีที่ผู้เรียนเกิดความสงสัย ทั้งยังมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน และผู้เรียน ทำให้การเรียนรู้ไม่น่าเบื่อ จึงควรนำวิธีดังกล่าวไปใช้เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

1.2 เนื่องจากการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งทางจิตวิทยา ซึ่งผู้ที่ใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตควรที่จะมีความรู้ ความสามารถในการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย หรือควรได้รับการอบรมมาก่อนจึงจะนำไปใช้ในการสอนได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทดลองใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตเพื่อพัฒนาความสามารถด้านอื่นๆ เช่น ความสามารถในการเล่นดนตรี ความสามารถในการอ่านออกเสียง เป็นต้น

2.2 ควรทดลองใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตที่มีต่อความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ เช่น ระดับมัธยมศึกษา เป็นต้น

2.3 ควรทดลองใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตควบคู่กับแม่แบบวีดีทัศน์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย หรือพัฒนาในด้านอื่นๆ เช่น ความสามารถในการเล่นดนตรี ความสามารถในการเต้น เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2543) การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546) การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545) นโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา กรมศาสนา.

กิตติคุณ บุญเสริม. (2545) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละคร ของนักเรียน
✱ ขั้นต้น วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร

กษมา จันทร์แต่งผล. (2535) การเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับชุดพัฒนาความ
ขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช
สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร

กรรณิการ์ สุปโคสูง. (2538) การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองกับการใช้เทคนิค
✱ แม่แบบที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
บ้านคอนขวาง อำเภอนิโนไทย จังหวัดนครราชสีมา. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร

ขจรศักดิ์ จอมหงษ์ (2535) ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูนที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิง
จริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามัคคีวิทยา
จังหวัดอุบลราชธานี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร

คึกฤทธิ์ ปราโมช (ม.ร.ว.); และคณะ. (2522) รายงานการสัมมนาวิชาศิลปะและดนตรีไทย.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดพิมพ์.

ฉวี วิชญาเพตินัย. (2537) บุคลิกภาพและการปรับตัว. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: คณะวิชา
ครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2534) เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ดวงจันทร์ หนูทอง. (2533) ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบหนังสือที่มีต่อการให้เหตุผลเชิง

จริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดมณีเจริญ

มิตรภาพที่ 227 จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร

ต้องจิตต์ ทะสุวรรณ. (2538) การเปรียบเทียบผลการใช้เทคนิคแม่แบบหุ่นมือกับการใช้บทบาท

สมมติที่มีต่อความเมตตากรุณาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนการัญศึกษา

จังหวัดนนทบุรี. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร

เต็มสิริ บุญยสิงห์ และเจือ สตะเวทิน. (2526) วิชานาฏศิลป์ (การละครเพื่อการศึกษา).

✱

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

ทรายทอง ตั้งวงศ์ถาวรกิจ. (2537) กาเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้

✱

เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนวัดธาตุทอง (เรือนเขียวสะอาด) กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยา

การศึกษา) กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ถ่ายเอกสาร

ทัศนาศา แชนมณี. (2522) กลุ่มสัมพันธ์:ทฤษฎีและแนวปฏิบัติเล่มที่ 1. กรุงเทพฯ : บุรพาการพิมพ์.

นิภา ศรีไพโรจน์. (2533) สถิตินอนพารามตริก. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

น้ำอ้อย แสงกระจ่าง. (2540) ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและ

การเสริมแรงแบบเว้นระยะเพื่อพัฒนาความสามารถในการจำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี -

นาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม เขตบางกอกน้อย

กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ. ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร

ประดิษฐ์ อินทนิล. (2521) ทัศนคติต่อดนตรีไทยของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนกลาง .

ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร

ประดิษฐ์ อินทนิล. (2536) ดนตรีไทยและนาฏศิลป์. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น จัดพิมพ์.

✱

ผดุง พรหมมูล และคณะ. (2545) ชุดปฏิรูปการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ. กรุงเทพฯ : บริษัท โรงพิมพ์ประสานมิตร จำกัด.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530) การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริม

การแต่งตำรา ทบวงมหาวิทยาลัย.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2536) การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนว

และจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พรพิมล หาญกล้า. (2537) ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความกตัญญูแก่เวทีของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.

(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร

พรพันธ์ วันศุกร์. (2534) การเปรียบเทียบผลของเทคนิคแม่แบบสไลด์การตูนกับโปรแกรมพัฒนา

สุนัขที่มีต่อสุนัขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบันไดม้า จังหวัด

นครราชสีมา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร

พาณี สีสวย. (2526) สุนทรีย์ของนาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดธนาคารพิมพ์.

ภัทธีรา รอดสการ. (2548) องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์

ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย.

ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

รัตนา มณีสิน. (2536) สุนทรีย์ทางนาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ : ภาควิชานาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏ

สวนดุสิต.

วรวรรณิณี ราชสงฆ์. (2541) การเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบและการใช้บทบาท

สมมติที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จังหวัดพัทลุง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

วิชาการ,กรม กระทรวงศึกษาธิการ. (2522) แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศึกษาการพิมพ์.

- วิญญู ทรัพย์ะประภา. (2524) *ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 วิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- วิภาตี ยงเจริญ. (2525) *ปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนราษฎร์ในเขตการศึกษา 1.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- วิมลพรรณ กลางมณี. (2536) *ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย ด้านการระดมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านใจดี อำเภอชุมพวง จังหวัดศรีสะเกษ.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- วีระ อุตสาหะ. (2534) *ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพยา จังหวัดชัยนาท.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- วัชร ทอพย์มี. (2525) *ทฤษฎีและกระบวนการให้คำปรึกษา.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2528) *การปรับพฤติกรรม.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2527) *วรรณคดีการละคร.* กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สมศักดิ์ สีนธระเวชญ์. (2542) *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา.* กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิชจำกัด.
- สุนทร จันทรรตรี. (2536) *เอกสารประกอบการสอน การประถมศึกษา.* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุนนมาลย์ นิมนต์พันธ์. *การละครไทย.* (2537) พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- เสาวคนธ์ ศรีพุทธดิลก. *ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อการอ่านคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านราษฎร์ดำเนิน อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร

- อาภรณ์ ใจเที่ยง. *หลักการสอน*. (2540) พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- อมรา กล้าเจริญ. (2531) *สุนทรียนาฏศิลป์ไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- อาภรณ์ มนตรีศาสตร์; และจาตุรงค์ มนตรีศาสตร์. (2517) *วิชานาฏศิลป์*. กรุงเทพฯ : ครูสภา
- Bandura , A. ;& R. H. Walters. (1963) *Social Learning and Development*.
New York : Holt Rinehart and Windton.
- Bandura , Aibert. (1977) *Social Learning Theory*. Prentice – Hall.
- Bandura A. ; J. E. Grusec ;& F. L. Menlove. (1966 September) *Observational Learning as a Function Of Symbolization and Innative Set Child Development*.
37 : 499 – 506 .
- Blesoe , Carth J. ;& Silberman Adalph. (1975) *Modification of Child and Adolescent Behavior*. Belmont , California : Wadsworth Publishing Company Inc.
- Midlarsky , E. Bryal , J.H. Brickman ;& P. Aversive (1973) . *Approval : Interactive Effect of Modeling Reinforcement on Aituistic Behavior. Child Development*. 44.
- O Cornor , Robert D. (1969) *Modification of Social Withdrawal Through Symbolic Modeling . Journal of Applied Behavior Analysis*.
2 : 15 – 22.
- Patterson , C.H. (1974) *Relationship and Psychotherapy*. New York : Harper And Row Publishing.
- Ted L. Rosenental , ;& Zimmerman Barry J. (1972 January) *Observational Learning of Rule – Governed Behavior by Children, Psychological Bulletin*. 81: 29 – 42 .
- Zimmerman, Barry J. is Arnold Jafe. (1977, December) 'Teaching Through Demonstration : The Effects of Structuring Imitation and Age Journal of Educational Psychology. 69 : 773 – 778 ;

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
2. แบบบันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต และสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้วิจัย 2. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตเพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย 3. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายของความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย	1. ผู้วิจัยแนะนำตัวเองให้นักเรียนรู้จักและให้นักเรียนแนะนำตัวเองให้รู้จักซึ่งกันและกัน 2. ให้นักเรียนสร้างความคุ้นเคยโดยการให้นักเรียนหาเพื่อนคนที่เกิดวันเดียวกับตนเองให้ได้ 3 ชื่อ หาเพื่อนที่ชอบสีเดียวกัน 3 ชื่อ หาเพื่อนที่ชอบสัตว์เหมือนกัน 3 ชื่อ และหาเพื่อนที่ชอบทานอาหารเหมือนกันอีก 3 ชื่อ โดยให้เวลาในการหา 5 นาที เมื่อหมดเวลาให้นักเรียนแนะนำตัวของเพื่อนที่ได้จากการสอบถาม คนละ 3 คน จนออกมาครบทุกคน จากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า มีวัตถุประสงค์อะไร 3. ผู้วิจัยสรุปวัตถุประสงค์และชี้แจงจุดมุ่งหมายและ	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			วิธีการที่จะใช้ในการทดลองให้นักเรียนทราบ 4. ผู้วิจัยอธิบายความหมายและลักษณะของความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย 5. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย จุดมุ่งหมายของการเข้าร่วมการทดลองเพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย 6. ผู้วิจัยชี้แจงถึงวิธีพัฒนาความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยโดยใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตซึ่งแม่แบบที่มีชีวิตนั้นก็คือตัวของผู้วิจัยเอง และผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวิธีการประเมินความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย 7. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ที่จะพบกันในการทดลองครั้งต่อไป	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
2-11	1. ความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย โดยแสดงท่ารำได้สัมพันธ์กับจังหวะ และเนื้อเพลง ลีลาความสวยงาม 2. ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนต่อวิชานาฏศิลป์	1. เพื่อให้นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของเพลงระบำดอกบัว 2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าทางการรำรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ 3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าทางการรำรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง 4. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงลีลาความสวยงาม 5. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่ารำได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลาความสวยงาม	ตั้งแต่ครั้งที่ 2-11 ทดลองตามลำดับขั้นดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ 1. ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและท่ารำของเพลงระบำดอกบัวและผู้วิจัยเปิดเพลงระบำดอกบัวให้นักเรียนฟัง 1 รอบ 2. ผู้วิจัยแจกเนื้อเพลงระบำดอกบัว จากนั้นผู้วิจัยร้องเพลงระบำดอกบัวทีละท่อนพร้อมเคาะจังหวะ ให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมกัน ถ้ายังไม่สามารถปฏิบัติได้ ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม จากนั้นผู้วิจัยทำซ้ำอีกครั้งหนึ่งแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม ทำซ้ำๆ จนนักเรียนเกิด ความชำนาญในการร้องเพลงพร้อมปรบจังหวะ	1. เครื่องเล่นเทป 2. แถบบันทึกเสียงเพลงระบำดอกบัว 3. ใบความรู้เนื้อเพลงระบำดอกบัว 4. ไม้เคาะจังหวะ 5. ดอกบัวประกอบการรำ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	วัตถุประสงค์
			3. ผู้วิจัยสนทนากับการ นำทำรำนากุศลไป ประกอบเพลงระบำ ดอกบัวและเปิดโอกาส ให้นักเรียนซักถาม ชั้นที่ 2 ชั้นเสนอแม่แบบ 1. ผู้วิจัยแสดงท่ารำ ประกอบเพลงระบำ ดอกบัวให้นักเรียนดูทีละ ท่อนเพลง หลังจากนั้น ให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม พร้อมกันทุกคน 2. ผู้วิจัยให้เปิดโอกาส ให้นักเรียนซักถาม ภายหลังที่ได้ปฏิบัติ ท่ารำ 3. ผู้วิจัยแสดงท่ารำ ประกอบเพลงระบำ ดอกบัวทีละท่อนซ้ำอีก ครั้ง และให้นักเรียน ปฏิบัติตามพร้อมๆ กัน ทำซ้ำๆ จนนักเรียน สามารถปฏิบัติได้ 4. ผู้วิจัยให้นักเรียน ทดลองปฏิบัติทีละคน	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			ถ้านักเรียนคนใดไม่สามารถปฏิบัติทำรำได้ ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้ นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง นักเรียนปฏิบัติตาม แม่แบบ ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป 1. ผู้วิจัยและนักเรียน ช่วยกันอภิปรายการ ปฏิบัติทำรำและสรุปถึง ประโยชน์ ของการนำท่ารำ นาฏศิลป์ไทยมา ประยุกต์ใช้ 2. ผู้วิจัยสนทนากับ นักเรียนถึงความคิด ความรู้สึกและแนวโน้ม ในการปฏิบัติในวิชา นาฏศิลป์ ครั้งต่อไป 3. มอบหมายให้ นักเรียนกลับไปฝึก ทบทวนเองที่บ้าน	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
12	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อให้นักเรียนได้ ร่วมกันอภิปรายและสรุป การเรียนรู้ที่ได้จากทำรำน นาฏศิลป์ไทย	1. ผู้วิจัยซักถามนักเรียน และทบทวนเกี่ยวกับ ความสามารถของ นักเรียนในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย 2. ให้นักเรียนแต่ละคน แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการเรียน นาฏศิลป์โดยการใช้ เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ในการแสดงพฤติกรรม ของนักเรียนที่มีต่อวิชานาฏศิลป์ 3. ผู้วิจัยกล่าวขอจบ นักเรียนและกล่าวปิด การใช้เทคนิคแม่แบบที่มี ชีวิต	1. เครื่องเล่น เทป 2. แถบ บันทึกเสียง เพลงระบำ ดอกบัว 3. ไม้เคาะ จังหวะ 4. ดอกบัว ประกอบการรำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 1

เรื่อง ปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต และสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้วิจัย
2. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตเพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย
3. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายของความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย

เวลาที่ใช้ 60 นาที

อุปกรณ์การเรียนการสอน

ตัวเสริมแรง ได้แก่ คำชมเชยของตัวแบบ

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. ผู้วิจัยแนะนำตัวเองให้นักเรียนรู้จักและให้นักเรียนแนะนำตัวเองให้รู้จักซึ่งกันและกัน
2. ให้นักเรียนสร้างความคุ้นเคยโดยการให้นักเรียนหาเพื่อนคนที่เกิดวันเดียวกับตนเอง ให้ได้ 3 ชื่อ หาเพื่อนที่ชอบสีเดียวกัน 3 ชื่อ หาเพื่อนที่ชอบสัตว์เหมือนกัน 3 ชื่อ และหาเพื่อนที่ชอบทานอาหารเหมือนกันอีก 3 ชื่อ โดยให้เวลาในการหา 5 นาที เมื่อหมดเวลาให้นักเรียนแนะนำตัวของเพื่อนที่ได้จากการสอบถาม คนละ 3 คน จนออกมาครบทุกคน จากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า มีวัตถุประสงค์อะไร
3. ผู้วิจัยสรุปวัตถุประสงค์ และชี้แจงจุดมุ่งหมายและวิธีการที่จะใช้ในการทดลองให้นักเรียนทราบ
4. ผู้วิจัยอธิบายความหมายและลักษณะของความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย
5. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย จุดมุ่งหมายของการเข้าร่วมการทดลองเพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย

6. ผู้วิจัยชี้แจงถึงวิธีพัฒนาความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยโดยใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตซึ่งแม่แบบที่มีชีวิตนั้นก็คือตัวของผู้วิจัยเอง และผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวิธีการประเมินความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย

7. ผู้วิจัยทำการทดสอบความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยของนักเรียน
8. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงความสามารถของนักเรียนก่อนทำการทดลอง
9. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ที่จะพบกันในการทดลองครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจ
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น
3. ทดสอบความสามารถในการรำไทย

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 2

เรื่อง ความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยโดยการแสดงท่าทางนาฏศิลป์ไทยประกอบเพลงระบำดอกบัว

แม่แบบที่ใช้

แม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ปฏิบัติทำรำนานาฏศิลป์ประกอบจังหวะเพลงระบำดอกบัว (ทำออก)
เนื้อเพลง

“ เหล่าข้าคนระบำ ร้องรำกันด้วยใจร่า ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของระบำดอกบัว
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่ารำรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าทางการรำรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
4. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงลีลาความสวยงาม
5. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่ารำให้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลา

ความสวยงาม

6. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนต่อวิชานาฏศิลป์

เวลาที่ใช้ 60 นาที

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เครื่องเล่นเทป
2. แถบบันทึกเสียงเพลงระบำดอกบัว
3. ใบความรู้เรื่องเนื้อเพลงระบำดอกบัว
4. ไม้เคาะจังหวะ
5. ดอกบัวประกอบการรำ

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ก. ชั้นนำ

1. ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเพลงระบำดอกบัว

จากนั้นผู้วิจัยเปิดเพลงระบำดอกบัวให้นักเรียนฟัง 1 รอบ

2. ผู้วิจัยแจกเนื้อเพลงระบำดอกบัว จากนั้นผู้วิจัยร้องเพลงระบำดอกบัวที่ละท่อนพร้อมเคาะจังหวะ ให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมกัน ถ้ายังไม่สามารถ ปฏิบัติได้ ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม จากนั้นผู้วิจัยทำซ้ำอีกครั้งหนึ่งแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม ทำซ้ำๆ จนนักเรียนเกิดความชำนาญในการร้องเพลงพร้อมปรบจังหวะ

3. ผู้วิจัยสนทนาถึงการนำทำรำนานาฏศิลป์ไปประกอบเพลงระบำดอกบัว จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ข. ชั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยแสดงท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัวให้นักเรียนดูทีละท่อนเพลง จากนั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามพร้อมกันทุกคน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายหลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติ

3. ผู้วิจัยแสดงท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัวที่ละท่อนซ้ำอีกครั้ง และให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมๆ กัน ทำซ้ำๆ จนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองปฏิบัติ ถ้าคนไหนไม่สามารถปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนเลียนแบบแม่แบบ

ค. ชั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้การเสริมแรงด้วย

คำชมเชย

2. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชานาฏศิลป์
3. มอบหมายให้นักเรียนกลับไปฝึกทบทวนเองที่บ้าน

การประเมินผล

1. สังกัดจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบการปฏิบัติทำรำนางศิลป์
2. สังกัดจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการเรียนวิชานางศิลป์ไทย

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 3

เรื่อง ความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยโดยการแสดงท่าทางนาฏศิลป์ไทยประกอบเพลง ระบายดอกไม้

แม่แบบที่ใช้

แม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ปฏิบัติทำรำนานาฏศิลป์ประกอบจังหวะเพลงระบายดอกไม้
เนื้อเพลง

“พ่อนสายให้พิศไลภา เป็นที่ท่าเยื้องยาทนาฏกราย”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของระบายดอกไม้
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่ารำรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าทางการรำรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
4. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงลีลาความสวยงาม
5. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่ารำให้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลา

ความสวยงาม

6. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน ต่อวิชานาฏศิลป์

เวลาที่ใช้ 60 นาที

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เครื่องเล่นเทป
2. แถบบันทึกเสียงเพลงระบายดอกไม้
3. ใบความรู้เรื่องเนื้อเพลงระบายดอกไม้
4. ไม้เคาะจังหวะ
5. ดอกไม้ประกอบการรำ

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ก. ชั้นนำ

1. ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเพลงระบำดอกบัว จากนั้นผู้วิจัยเปิดเพลงระบำดอกบัวให้นักเรียนฟัง 1 รอบ
2. ผู้วิจัยแจกเนื้อเพลงระบำดอกบัว จากนั้นผู้วิจัยร้องเพลงระบำดอกบัวที่ละท่อนพร้อมเคาะจังหวะ ให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมกัน ถ้ายังไม่สามารถ ปฏิบัติได้ ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม จากนั้นผู้วิจัยทำซ้ำอีกครั้งหนึ่งแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม ทำซ้ำๆ จนนักเรียนเกิดความชำนาญในการร้องเพลงพร้อมปรบจังหวะ
3. ผู้วิจัยสนทนาถึงการนำทำรำนานาฏศิลป์ไปประกอบเพลงระบำดอกบัว จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ข. ชั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยแสดงท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัวให้นักเรียนดูที่ละท่อนเพลง จากนั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามพร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายหลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติ
3. ผู้วิจัยแสดงท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัวที่ละท่อนซ้ำอีกครั้ง และให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมๆ กัน ทำซ้ำๆ จนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองปฏิบัติ ถ้าคนไหนไม่สามารถปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนเลียนแบบแม่แบบ

ค. ชั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้การเสริมแรงด้วยคำชมเชย
2. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชานาฏศิลป์
3. มอบหมายให้นักเรียนกลับไปฝึกทบทวนเองที่บ้าน

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบการปฏิบัติทำรำนางศิลป
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการเรียนวิชานางศิลปไทย

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 4

เรื่อง ความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยโดยการแสดงท่าทางนาฏศิลป์ไทยประกอบเพลง ระบายดอกไม้

แม่แบบที่ใช้

แม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ปฏิบัติทำรำนานาฏศิลป์ประกอบจังหวะเพลงระบายดอกไม้

เนื้อเพลง

“ ด้วยจิตจงรักภักดี มิมีจะเหน้อยแห่งหน่าย ขอมอบชีวิตแลกกาย ไว้ได้เบื้องพระบาทยุคล ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของระบายดอกไม้
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าร่ายรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าทางการร่ายรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
4. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงลีลาความสวยงาม
5. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าร่ายรำให้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลา

ความสวยงาม

6. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน ต่อวิชานาฏศิลป์

เวลาที่ใช้ 60 นาที

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เครื่องเล่นเทป
2. แถบบันทึกเสียงเพลงระบายดอกไม้
3. ใบความรู้เรื่องเนื้อเพลงระบายดอกไม้
4. ไม้เคาะจังหวะ
5. ดอกไม้ประกอบการรำ

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ก. ชั้นนำ

1. ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเพลงระบำดอกบัว จากนั้นผู้วิจัยเปิดเพลงระบำดอกบัวให้นักเรียนฟัง 1 รอบ

2. ผู้วิจัยแจกเนื้อเพลงระบำดอกบัว จากนั้นผู้วิจัยร้องเพลงระบำดอกบัวที่ละท่อนพร้อมเคาะจังหวะ ให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมกัน ถ้ายังไม่สามารถ ปฏิบัติได้ ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม จากนั้นผู้วิจัยทำซ้ำอีกครั้งหนึ่งแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม ทำซ้ำๆ จนนักเรียนเกิดความชำนาญในการร้องเพลงพร้อมปรบจังหวะ

3. ผู้วิจัยสนทนาถึงการนำท่ารำนานาฏศิลป์ไปประกอบเพลงระบำดอกบัว จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ข. ชั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยแสดงท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัวให้นักเรียนดูทีละท่อนเพลง จากนั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามพร้อมกันทุกคน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายหลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติ

3. ผู้วิจัยแสดงท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัวที่ละท่อนซ้ำอีกครั้ง และให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมๆ กัน ทำซ้ำๆ จนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองปฏิบัติ ถ้าคนไหนไม่สามารถปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนเลียนแบบแม่แบบ

ค. ชั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้การเสริมแรงด้วย

คำชมเชย

2. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชานาฏศิลป์

3. มอบหมายให้นักเรียนกลับไปฝึกทบทวนเองที่บ้าน

การประเมินผล

1. สัมผัสจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบการปฏิบัติทำรำนางศิลป์
2. สัมผัสจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการเรียนวิชานางศิลป์ไทย

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 5

เรื่อง ความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยโดยการแสดงท่าทางนาฏศิลป์ไทยประกอบเพลง ระบายดอกไม้

แม่แบบที่ใช้

แม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ปฏิบัติทำรำนานาฏศิลป์ประกอบจังหวะเพลงระบายดอกไม้
เนื้อเพลง
" เพื่อทรงเกษมสราญ และชื่นบานพระกมล "

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของระบายดอกไม้
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่ารำรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าทางการรำรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
4. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงลีลาความสวยงาม
5. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่ารำให้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลา

ความสวยงาม

6. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน ต่อวิชานาฏศิลป์

เวลาที่ใช้ 60 นาที

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เครื่องเล่นเทป
2. แถบบันทึกเสียงเพลงระบายดอกไม้
3. ใบความรู้เรื่องเนื้อเพลงระบายดอกไม้
4. ไม้เคาะจังหวะ
5. ดอกไม้ประกอบการรำ

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ก. ชั้นนำ

1. ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเพลงระบำดอกบัว จากนั้นผู้วิจัยเปิดเพลงระบำดอกบัวให้นักเรียนฟัง 1 รอบ
2. ผู้วิจัยแจกเนื้อเพลงระบำดอกบัว จากนั้นผู้วิจัยร้องเพลงระบำดอกบัวที่ละท่อนพร้อมเคาะจังหวะ ให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมกัน ถ้ายังไม่สามารถ ปฏิบัติได้ ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม จากนั้นผู้วิจัยทำซ้ำอีกครั้งหนึ่งแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม ทำซ้ำๆ จนนักเรียนเกิดความชำนาญในการร้องเพลงพร้อมปรบจังหวะ
3. ผู้วิจัยสนทนาถึงการนำทำรำนานาฏศิลป์ไปประกอบเพลงระบำดอกบัว จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ข. ชั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยแสดงท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัวให้นักเรียนดูที่ละท่อนเพลง จากนั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามพร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายหลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติ
3. ผู้วิจัยแสดงท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัวที่ละท่อนซ้ำอีกครั้ง และให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมๆ กัน ทำซ้ำๆ จนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองปฏิบัติ ถ้าคนไหนไม่สามารถปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนเลียนแบบแม่แบบ

ค. ชั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้การเสริมแรงด้วย

คำชมเชย

2. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชานาฏศิลป์
3. มอบหมายให้นักเรียนกลับไปฝึกทบทวนเองที่บ้าน

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบการปฏิบัติทำรำนางศัลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการเรียนวิชานางศัลป์ไทย

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 6

เรื่อง ความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยโดยการแสดงท่าทางนาฏศิลป์ไทยประกอบเพลง ระบายดอกไม้

แม่แบบที่ใช้

แม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ปฏิบัติทำรำนาฏศิลป์ประกอบจังหวะเพลงระบายดอกไม้
เนื้อเพลง

"ถวายฝ่ายฟ้อนอุบล ล้วนวิจิตรพิศอำไพ"

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของระบายดอกไม้
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าร่ายรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าทางการร่ายรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
4. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงลีลาความสวยงาม
5. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าร่ำให้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลา

ความสวยงาม

6. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนต่อวิชานาฏศิลป์

เวลาที่ใช้ 60 นาที

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เครื่องเล่นเทป
2. แถบบันทึกเสียงเพลงระบายดอกไม้
3. ใบความรู้เรื่องเนื้อเพลงระบายดอกไม้
4. ไม้เคาะจังหวะ
5. ดอกไม้ประกอบการรำ

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ก. ชั้นนำ

1. ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเพลงระบำดอกบัว จากนั้นผู้วิจัยเปิดเพลงระบำดอกบัวให้นักเรียนฟัง 1 รอบ
2. ผู้วิจัยแจกเนื้อเพลงระบำดอกบัว จากนั้นผู้วิจัยร้องเพลงระบำดอกบัวที่ละท่อนพร้อมเคาะจังหวะ ให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมกัน ถ้ายังไม่สามารถ ปฏิบัติได้ ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม จากนั้นผู้วิจัยทำซ้ำอีกครั้งหนึ่งแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม ทำซ้ำๆ จนนักเรียนเกิดความชำนาญในการร้องเพลงพร้อมปรบจังหวะ
3. ผู้วิจัยสนทนาถึงการนำทำรำนานาฏศิลป์ไปประกอบเพลงระบำดอกบัว จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ข. ชั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยแสดงท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัวให้นักเรียนดูที่ละท่อนเพลง จากนั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามพร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายหลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติ
3. ผู้วิจัยแสดงท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัวที่ละท่อนซ้ำอีกครั้ง และให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมๆ กัน ทำซ้ำๆ จนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองปฏิบัติ ถ้าคนไหนไม่สามารถปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนเลียนแบบแม่แบบ

ค. ชั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้การเสริมแรงด้วยคำชมเชย
2. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิดเห็นความรู้สึกและแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชานาฏศิลป์
3. มอบหมายให้นักเรียนกลับไปฝึกทบทวนเองที่บ้าน

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบการปฏิบัติทำรำนางศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการเรียนวิชานางศิลป์ไทย

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 7

เรื่อง ความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยโดยการแสดงท่าทางนาฏศิลป์ไทยประกอบเพลงระบำดอกบัว

แม่แบบที่ใช้

แม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ปฏิบัติทำรำนนาฏศิลป์ประกอบจังหวะเพลงระบำดอกบัว
เนื้อเพลง
“ อันปทุมยอดมกา ทศนาทิวไล ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของระบำดอกบัว
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่ารำรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าทางการรำรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
4. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงลีลาความสวยงาม
5. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่ารำให้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลา

ความสวยงาม

6. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน

ต่อวิชานาฏศิลป์

เวลาที่ใช้ 60 นาที

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เครื่องเล่นเทป
2. แถบบันทึกเสียงเพลงระบำดอกบัว
3. ใบความรู้เรื่องเนื้อเพลงระบำดอกบัว
4. ไม้เคาะจังหวะ
5. ดอกบัวประกอบการรำ

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ก. ชั้นนำ

1. ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเพลงระบำดอกบัว จากนั้นผู้วิจัยเปิดเพลงระบำดอกบัวให้นักเรียนฟัง 1 รอบ

2. ผู้วิจัยแจกเนื้อเพลงระบำดอกบัว จากนั้นผู้วิจัยร้องเพลงระบำดอกบัวที่ละท่อนพร้อมเคาะจังหวะ ให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมกัน ถ้ายังไม่สามารถ ปฏิบัติได้ ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม จากนั้นผู้วิจัยทำซ้ำอีกครั้งหนึ่งแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม ทำซ้ำๆ จนนักเรียนเกิดความชำนาญในการร้องเพลงพร้อมปรบจังหวะ

3. ผู้วิจัยสนทนาถึงการนำทำรำนานาฏศิลป์ไปประกอบเพลงระบำดอกบัว จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ข. ชั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยแสดงท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัวให้นักเรียนดูที่ละท่อนเพลง จากนั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามพร้อมกันทุกคน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายหลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติ

3. ผู้วิจัยแสดงท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัวที่ละท่อนซ้ำอีกครั้ง และให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมๆ กัน ทำซ้ำๆ จนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองปฏิบัติ ถ้าคนไหนไม่สามารถปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนเลียนแบบแม่แบบ

ค. ชั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้การเสริมแรงด้วย

คำชมเชย

2. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชานาฏศิลป์

3. มอบหมายให้นักเรียนกลับไปฝึกทบทวนเองที่บ้าน

การประเมินผล

1. สัมผัสจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบการปฏิบัติทำรำนางศิลป์
2. สัมผัสจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการเรียนวิชานางศิลป์ไทย

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 8

เรื่อง ความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยโดยการแสดงท่าทางนาฏศิลป์ไทยประกอบเพลง
ระบำดอกบัว

แม่แบบที่ใช้

แม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ปฏิบัติทำรำนาฏศิลป์ประกอบจังหวะเพลงระบำดอกบัว
เนื้อเพลง
"งามตระกาลบานหทัย หอมจรวงศ์ขจร"

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของระบำดอกบัว
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่ารำรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าทางการรำรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
4. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงลีลาความสวยงาม
5. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่ารำให้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลา

ความสวยงาม

6. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน
ต่อวิชานาฏศิลป์

เวลาที่ใช้ 60 นาที

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เครื่องเล่นเทป
2. แถบบันทึกเสียงเพลงระบำดอกบัว
3. ดอกบัวประกอบการรำ

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ก. ชั้นนำ

1. ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเพลงระบำดอกบัว จากนั้นผู้วิจัยเปิดเพลงระบำดอกบัวให้นักเรียนฟัง 1 รอบ
2. ผู้วิจัยแจกเนื้อเพลงระบำดอกบัว จากนั้นผู้วิจัยร้องเพลงระบำดอกบัวที่ละท่อนพร้อมเคาะจังหวะ ให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมกัน ถ้ายังไม่สามารถ ปฏิบัติได้ ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม จากนั้นผู้วิจัยทำซ้ำอีกครั้งหนึ่งแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม ทำซ้ำๆ จนนักเรียนเกิดความชำนาญในการร้องเพลงพร้อมปรบจังหวะ
3. ผู้วิจัยสนทนาถึงการนำท่ารำนานาฏศิลป์ไปประกอบเพลงระบำดอกบัว จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ข. ชั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยแสดงท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัวให้นักเรียนดูที่ละท่อนเพลง จากนั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามพร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายหลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติ
3. ผู้วิจัยแสดงท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัวที่ละท่อนซ้ำอีกครั้ง และให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมๆ กัน ทำซ้ำๆ จนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองปฏิบัติ ถ้าคนไหนไม่สามารถปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนเลียนแบบแม่แบบ

ค. ชั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้การเสริมแรงด้วย

คำชมเชย

2. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิดเห็นความรู้สึกและแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชานาฏศิลป์
3. มอบหมายให้นักเรียนกลับไปฝึกทบทวนเองที่บ้าน

การประเมินผล

1. สัมผัสจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบการปฏิบัติทำรำนานาฏศิลป์
2. สัมผัสจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 9

เรื่อง ความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยโดยการแสดงท่าทางนาฏศิลป์ไทยประกอบเพลง ระบายดอกบัว

แม่แบบที่ใช้

แม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ปฏิบัติทำรำนานาฏศิลป์ประกอบจังหวะเพลงระบายดอกบัว
เนื้อเพลง

“ คล้ายจะยวนเข้าภมร บินวะว่อนฟ้อนสุคนธ์ ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของระบายดอกบัว
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าร่ายรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าทางการร่ายรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
4. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงลีลาความสวยงาม
5. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าร่ายรำให้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลา

ความสวยงาม

6. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน
ต่อวิชานาฏศิลป์

เวลาที่ใช้ 60 นาที

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เครื่องเล่นเทป
2. แถบบันทึกเสียงเพลงระบายดอกบัว
3. ดอกบัวประกอบการรำ

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ก. ชั้นนำ

1. ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเพลงระบำดอกบัว จากนั้นผู้วิจัยเปิดเพลงระบำดอกบัวให้นักเรียนฟัง 1 รอบ

2. ผู้วิจัยแจกเนื้อเพลงระบำดอกบัว จากนั้นผู้วิจัยร้องเพลงระบำดอกบัวที่ละท่อนพร้อมเคาะจังหวะ ให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมกัน ถ้ายังไม่สามารถ ปฏิบัติได้ ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม จากนั้นผู้วิจัยทำซ้ำอีกครั้งหนึ่งแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม ทำซ้ำๆ จนนักเรียนเกิดความชำนาญในการร้องเพลงพร้อมปรบจังหวะ

3. ผู้วิจัยสนทนาถึงการนำทำรำนานาฏศิลป์ไปประกอบเพลงระบำดอกบัว จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ข. ขั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยแสดงท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัวให้นักเรียนดูที่ละท่อนเพลง จากนั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามพร้อมกันทุกคน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายหลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติ

3. ผู้วิจัยแสดงท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัวที่ละท่อนซ้ำอีกครั้ง และให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมๆ กัน ทำซ้ำๆ จนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองปฏิบัติ ถ้าคนไหนไม่สามารถปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนเลียนแบบแม่แบบ

ค. ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้การเสริมแรงด้วยคำชมเชย

2. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชานาฏศิลป์

3. มอบหมายให้นักเรียนกลับไปฝึกทบทวนเองที่บ้าน

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบการปฏิบัติท่ารำนานาฏศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 10

เรื่อง ความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยโดยการแสดงท่าทางนาฏศิลป์ไทยประกอบเพลงระบำดอกบัว

แม่แบบที่ใช้

แม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ปฏิบัติทำรำนาฏศิลป์ประกอบจังหวะเพลงระบำดอกบัว (ท่าประกอบทำนองเพลงทำนองร้องเพลงระบำดอกบัว ท่าที่ 1, 2, 3)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของระบำดอกบัว
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่ารำรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าทางการรำรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
4. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงลีลาความสวยงาม
5. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่ารำให้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลา

ความสวยงาม

6. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนต่อวิชานาฏศิลป์

เวลาที่ใช้ 60 นาที

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เครื่องเล่นเทป
2. แถบบันทึกเสียงเพลงระบำดอกบัว
3. ดอกบัวประกอบการรำ

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ก. ชั้นนำ

1. ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเพลงระบำดอกบัว จากนั้นผู้วิจัยเปิดเพลงระบำดอกบัวให้นักเรียนฟัง 1 รอบ
2. ผู้วิจัยแจกเนื้อเพลงระบำดอกบัว จากนั้นผู้วิจัยร้องเพลงระบำดอกบัวที่ละท่อนพร้อมเคาะจังหวะ ให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมกัน ถ้ายังไม่สามารถ ปฏิบัติได้ ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม จากนั้นผู้วิจัยทำซ้ำอีกครั้งหนึ่งแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม ทำซ้ำๆ จนนักเรียนเกิดความชำนาญในการร้องเพลงพร้อมปรบจังหวะ
3. ผู้วิจัยสนทนาถึงการนำทำรำนานาฏศิลป์ไปประกอบเพลงระบำดอกบัว จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ข. ชั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยแสดงท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัวให้นักเรียนดูที่ละท่อนเพลง จากนั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามพร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายหลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติ
3. ผู้วิจัยแสดงท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัวที่ละท่อนซ้ำอีกครั้ง และให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมๆ กัน ทำซ้ำๆ จนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองปฏิบัติ ถ้าคนไหนไม่สามารถปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนเลียนแบบแม่แบบ

ค. ชั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้การเสริมแรงด้วยคำชมเชย
2. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชานาฏศิลป์
3. มอบหมายให้นักเรียนกลับไปฝึกทบทวนเองที่บ้าน

การประเมินผล

1. สัมผัสจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบการปฏิบัติทำรำนางศิลป์
2. สัมผัสจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการเรียนวิชานางศิลป์ไทย

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 11

เรื่อง ความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทยโดยการแสดงท่าทางนาฏศิลป์ไทยประกอบเพลงระบำดอกบัว

แม่แบบที่ใช้

แม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ปฏิบัติทำรำนาฏศิลป์ประกอบจังหวะเพลงระบำดอกบัว (ท่าประกอบทำนองเพลงท่ายเนื้อร้องเพลงระบำดอกบัว ท่าที่ 4, 5, และท่าเข้า)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของระบำดอกบัว
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่ารำรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าทางการรำรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
4. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงลีลาความสวยงาม
5. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่ารำให้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลา

ความสวยงาม

6. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนต่อวิชานาฏศิลป์

เวลาที่ใช้ 60 นาที

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เครื่องเล่นเทป
2. แถบบันทึกเสียงเพลงระบำดอกบัว
3. ดอกบัวประกอบการรำ

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ก. ชั้นนำ

1. ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเพลงระบำดอกบัว จากนั้นผู้วิจัยเปิดเพลงระบำดอกบัวให้นักเรียนฟัง 1 รอบ

2. ผู้วิจัยแจกเนื้อเพลงระบำดอกบัว จากนั้นผู้วิจัยร้องเพลงระบำดอกบัวที่ละท่อนพร้อมเคาะจังหวะ ให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมกัน ถ้ายังไม่สามารถ ปฏิบัติได้ ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม จากนั้นผู้วิจัยทำซ้ำอีกครั้งหนึ่งแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม ทำซ้ำๆ จนนักเรียนเกิดความชำนาญในการร้องเพลงพร้อมปรบจังหวะ

3. ผู้วิจัยสนทนาถึงการนำทำรำนานาฏศิลป์ไปประกอบเพลงระบำดอกบัว จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ข. ชั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยแสดงท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัวให้นักเรียนดูที่ละท่อนเพลง จากนั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามพร้อมกันทุกคน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายหลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติ

3. ผู้วิจัยแสดงท่ารำประกอบเพลงระบำดอกบัวที่ละท่อนซ้ำอีกครั้ง และให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมๆ กัน ทำซ้ำๆ จนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองปฏิบัติ ถ้าคนไหนไม่สามารถปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนเลียนแบบแม่แบบ

ค. ชั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้การเสริมแรงด้วย

คำชมเชย

2. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชานาฏศิลป์

3. มอบหมายให้นักเรียนกลับไปฝึกทบทวนเองที่บ้าน

การประเมินผล

1. สัมผัสจากความสนใจและความร่วมมือในการเรียนแบบการปฏิบัติทำรำนานาศิลป์
2. สัมผัสจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการเรียนวิชานาศิลป์ไทย

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 12

เรื่อง ปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากทำรำนางศิลป์ไทย

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนและทบทวนเกี่ยวกับความสามารถของนักเรียนในการเรียนวิชานางศิลป์ไทย
2. ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนนางศิลป์โดยการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตและแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อวิชานางศิลป์
3. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนและกล่าวปิดการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจ
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

แบบบันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

ครั้งที่ 2

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้

ชื่อเพลงระบำดอกบัว

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับ จังหวะและเนื้อเพลง	ลีลาความสวยงาม	รวม
1	ทำออก			
2	เหล้าเข้าคนระบำ			
3	ร้องรำกันด้วยเรีงรำ			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	5	คะแนน
ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	4	คะแนน
ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	3	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	2	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ	ให้	1	คะแนน

ลีลาความสวยงาม

รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามมาก	ให้	4	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อย	ให้	2	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แบบบันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

ครั้งที่ 3

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้

ชื่อเพลงระบำดอกบัว

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับ จังหวะและเนื้อเพลง	ลีลาความสวยงาม	รวม
1	พ่อนสายให้พิศโฉภา			
2	เป็นที่ทำ			
3	เยื้องยาทนาฏกราย			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	5	คะแนน
ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	4	คะแนน
ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	3	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	2	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ	ให้	1	คะแนน

ลีลาความสวยงาม

รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามมาก	ให้	4	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อย	ให้	2	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แบบบันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

ครั้งที่ 4

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้

ชื่อเพลงระบำดอกบัว

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับ จังหวะและเนื้อเพลง	ลีลาความสวยงาม	รวม
1	ด้วยจิตจงรักภักดี			
2	มิมิจะเหนื่อยแทนงหน่าย			
3	ขอมอบชีวิตและกาย			
4	ไว้ได้เบื้องพระบาทยุคล			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	5	คะแนน
ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	4	คะแนน
ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	3	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	2	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ	ให้	1	คะแนน

ลีลาความสวยงาม

รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามมาก	ให้	4	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อย	ให้	2	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แบบบันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

ครั้งที่ 5

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้

ชื่อเพลงระบำดอกบัว

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับ จังหวะและเนื้อเพลง	ลีลาความสวยงาม	รวม
1	เพื่อทรงเกษมสราญ			
2	และขึ้นบานพระกมล			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	5	คะแนน
ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	4	คะแนน
ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	3	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	2	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ	ให้	1	คะแนน

ลีลาความสวยงาม

รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามมาก	ให้	4	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อย	ให้	2	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แบบบันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

ครั้งที่ 6

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้

ชื่อเพลงระบำดอกบัว

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับ จังหวะและเนื้อเพลง	ลีลาความสวยงาม	รวม
1	ถวายเป็นพุทธบูชา			
2	ล้วนวิจิตรพิศอำไพ			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	5	คะแนน
ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	4	คะแนน
ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	3	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	2	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ	ให้	1	คะแนน

ลีลาความสวยงาม

รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามมาก	ให้	4	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อย	ให้	2	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แบบบันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

ครั้งที่ 7

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้

ชื่อเพลงระบำดอกบัว

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับ จังหวะและเนื้อเพลง	ลีลาความสวยงาม	รวม
1	อันปทุมยอดดงกา			
2	ทัศนากวีไฉไล			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	5	คะแนน
ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	4	คะแนน
ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	3	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	2	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ	ให้	1	คะแนน

ลีลาความสวยงาม

รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามมาก	ให้	4	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อย	ให้	2	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แบบบันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

ครั้งที่ 8

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้

ชื่อเพลงระบำดอกบัว

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับ จังหวะและเนื้อเพลง	ลีลาความสวยงาม	รวม
1	งามตระกาลบานหทัย			
2	หอมจรุงฟุ้งขจร			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	5	คะแนน
ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	4	คะแนน
ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	3	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	2	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ	ให้	1	คะแนน

ลีลาความสวยงาม

รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามมาก	ให้	4	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อย	ให้	2	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แบบบันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

ครั้งที่ 9

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้

ชื่อเพลงระบำดอกบัว

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับ จังหวะและเนื้อเพลง	ลีลาความสวยงาม	รวม
1	คล้ายจะยวนเข้าภมร			
2	บินว่อนพ้อนสุคนธ์			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	5	คะแนน
ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	4	คะแนน
ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	3	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	2	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ	ให้	1	คะแนน

ลีลาความสวยงาม

รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามมาก	ให้	4	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อย	ให้	2	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แบบบันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

ครั้งที่ 10

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้

ชื่อเพลงระบำดอกบัว

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับ จังหวะและเนื้อเพลง	ลีลาความสวยงาม	รวม
1	ท่าประกอบทำนอง ท่าที่ 1			
2	ท่าประกอบทำนอง ท่าที่ 2			
3	ท่าประกอบทำนอง ท่าที่ 3			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	5	คะแนน
ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	4	คะแนน
ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	3	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	2	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ	ให้	1	คะแนน

ลีลาความสวยงาม

รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามมาก	ให้	4	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อย	ให้	2	คะแนน
รำลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แบบบันทึกความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

ครั้งที่ 11

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้

ชื่อเพลงระบำดอกบัว

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับ จังหวะและเนื้อเพลง	ลีลาความสวยงาม	รวม
1	ทำประกอบทำนอง ทำที่ 4			
2	ทำประกอบทำนอง ทำที่ 5			
3	ทำเข้า			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	5	คะแนน
ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	4	คะแนน
ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	3	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	2	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ	ให้	1	คะแนน

ลิลาความสวยงาม

รำลิลาล่อนช้อยสวยงามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
รำลิลาล่อนช้อยสวยงามมาก	ให้	4	คะแนน
รำลิลาล่อนช้อยสวยงามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
รำลิลาล่อนช้อยสวยงามน้อย	ให้	2	คะแนน
รำลิลาล่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ภาคผนวก ข

- ตาราง 4 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังจากที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
- ตาราง 5 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
- ตาราง 6 แสดงผลการเปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุม

ตาราง 4 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนกลุ่ม
ทดลองก่อนและหลังจากที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

คนที่	คะแนนความสามารถในการเรียนวิชา นาฏศิลป์ไทย		ผลต่างของ คะแนน ความสามารถ ในการเรียน วิชานาฏศิลป์ ไทย	ลำดับ	
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		R^+	R^-
1	0	224.0	224.0	3	0
2	0	219.0	219.0	1	0
3	0	224.5	224.5	4	0
4	0	229.5	229.0	5	0
5	0	233.5	233.5	6	0
6	0	219.5	219.5	2	0
Mdn	0	224.25		$\Sigma R^+ = 21$	$\Sigma R^- = 0$
Q.D.	0	6.75			

$$T = 0^{**}$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 5 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนกลุ่ม
ควบคุมก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

คนที่	คะแนนความสามารถในการเรียนวิชา นาฏศิลป์ไทย		ผลต่างของ คะแนน ความสามารถ ในการเรียน วิชานาฏศิลป์ ไทย	ลำดับ	
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		R^+	R^-
1	0	127.0	127.0	4	0
2	0	95.5	95.5	1	0
3	0	127.5	127.5	5	0
4	0	105.5	105.5	2	0
5	0	143.5	143.5	6	0
6	0	115.5	115.5	3	0
Mdn	0	121.25		$\Sigma R^+ = 21$	$\Sigma R^- = 0$
Q.D.	0	18.75			

$$T = 0^{**}$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 6 แสดงผลการเปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยก่อน
และหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุม

คนที่	กลุ่มทดลอง	อันดับ	กลุ่มควบคุม	อันดับ
1	224.0	9	127.0	4
2	219.0	7	95.5	1
3	224.5	10	127.5	5
4	229.0	11	105.5	2
5	233.5	12	143.5	6
6	219.5	8	115.5	3
		$\Sigma R_1 = 57$		$\Sigma R_2 = 21$

$$U = 0^{**}$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ได้จากการคำนวณตามสูตร ดังนี้

$$U_1 = n_1 n_2 + \frac{n_1 (n_2 + 1)}{2} - \Sigma R_1$$

$$= 36 + 21 - 57$$

$$\therefore U_1 = 0$$

$$U_2 = n_1 n_2 + \frac{n_1 (n_2 + 1)}{2} - \Sigma R_2$$

$$= 36 + 21 - 21$$

$$\therefore U_2 = 36$$

ภาคผนวก ค

- ตาราง 7 แสดงผลคะแนนความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ตั้งแต่ครั้งที่ 2 – 11 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์
- ตาราง 8 แสดงผลคะแนนความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ตั้งแต่ครั้งที่ 2 – 11 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์

ตาราง 7 แสดงผลคะแนนความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองที่
ได้รับการใช้ เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ตั้งแต่ครั้งที่ 2 – 11 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์

ครั้งที่ คนที่	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	90%	88%	90%	88%	83%	83%	80%	85%	85%	85%
2	90%	88%	90%	90%	80%	83%	80%	85%	90%	63%
3	85%	83%	90%	90%	83%	83%	80%	85%	90%	90%
4	90%	90%	90%	90%	90%	83%	83%	80%	90%	90%
5	98%	95%	58%	90%	90%	90%	98%	90%	90%	100%
6	78%	83%	90%	83%	90%	90%	80%	78%	85%	85%

ตาราง 8 แสดงผลคะแนนความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่
ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ตั้งแต่ครั้งที่ 2 – 11 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์

ครั้งที่ คนที่	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	48%	53%	60%	48%	43%	38%	43%	43%	55%	45%
2	45%	38%	51%	35%	35%	30%	28%	28%	35%	30%
3	43%	45%	61%	43%	50%	50%	43%	25%	37%	45%
4	40%	27%	53%	43%	53%	50%	38%	35%	27%	38%
5	57%	53%	66%	50%	55%	55%	55%	55%	50%	50%
6	50%	52%	66%	40%	40%	43%	30%	25%	48%	28%

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ - สกุล	นางสาวจุฑาภรณ์ พุทธโอวาท
วัน เดือน ปีเกิด	26 ตุลาคม 2523
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	26 หมู่ที่ 1 ตำบลพิหารแดง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี รหัสไปรษณีย์ 72000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 3
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร เบอร์โทรศัพท์ 02 - 4413157
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	ประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนวัดหนองพุทรากร จังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ. 2542	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ. 2544	อุดมศึกษาปีที่ 2 จากวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ. 2546	ศษ.บ. (นาฏศิลป์ไทยศึกษา) จากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2550	กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร